

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izve niti nedelje in praznikov.
Inserati: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D: notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanje glede inseratov naj se priloži znanika za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Zmajeva
ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema in oddaja za dostavo frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D. 8 in več po 3 D.
Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	po pošti	po pošti	
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	120—	120—	180—
3	60—	60—	90—
1	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Pričakovana Rusija.

(Izvajanja starega slovanstva.)

Gospod urednik! V nedeljski številki ste posvetili Rusiji izredno pozornost. V posebnem članku ste opozorili na premeteno politiko Italije, ki se je približala Sovjetom, da bi sebi zagotovila razne gospod. koristi in jih obenem zadolžila in obvezala za tiste prihodnje čase, ko pride do borbe za velik kos slovenske zemlje... Kdo more Italiji zameriti, ako gleda tako previdno v bodočnost in skuša pridobiti si tako močnega in — odločilnega prijatelja? Iz tega Vašega članka mi zvenj na uho Vaš apel, ki ga pa niste zapisali: Jugoslavija, pojdi in stori tudi Ti tako! Ali: Zakaj nisi prehitel Italije?!

V članku »Pričakovana Rusija« prav lepo in pravilno utemeljujete oni nezapisani apel, posebno v razmotrivanju o fazah Miljkova, Kramarja in Paleologa, ko pravite:

»Vsi trije utegnemo imeti prav, da se boljševizem ne bo držal, marveč da se za njim razvije nova Rusija, katera se ustali. Treba torej pomagati, da se posreči preobrat! To pa se more zgoditi le z živahnimi duševnimi in materialnimi stiki med Rusijo in osrednjo ter zapadno Evropo... Obnovno stremilje Evrope naravnost ukazuje zveze z Rusijo!«

Evo nov apel, ki sicer ni zapisan, a domi iz vsake gornje besede: Jugoslavija, ali si pripravljena da — —?

Priljudili ste imenovanim trem politikom, da se boljševizem obrabi in da pride na njegovo mesto — neka nova Rusija, ki jo — pričakujemo posebno mi Jugoslovenci! Kakšna bo ta nova Rusija in kaj je storiti nam, da nam bo prijazna in ki v najresnejšem času v pomoč? — Odgovor na to vprašanje nam more dati le hladno razmotrivanje dosedanjih rezultatov velike ruske socialne revolucije, sedanjih položaj in naravne smerice, na katerih lahko z gotovostjo pričakujemo nadaljnjo evolucijo in konsolidacijo — ruskega naroda.

Tak ruski narod, kakoršnega smo si radi predčevali in kakoršen more storiti v bojni vrsti — vseslovenske vzajemnosti, tak ruski narod žele napačnega boljševiškega revoluciji, dasti se tega še ne zaveda in morda ni bil ideal in namen one socialne revolucije, ki je srečno že za nami. — Pustimo na strani vse grozote, brez kakoršnih ne mine nobena revolucija, marveč upoštevamo si v spominu, kaj velikega med drugim je

* Ta zanimiva izvajanja pričakujemo, ne da bi se v podrobnostih z njimi strinjali. Uredništvo.

ta revolucija izvedla, kar daje podlago novim dogodkom in kar more in mora izoblikovati tisto novo pričakovano Rusijo, ki bo srečna sama in bi mogla pomagati do boljše sreče tudi nam, ko pride čas za to.

Kaj je bila stara Rusija, kaj — ruski narod do revolucije? Devetdeset odstotkov tega naroda je bil in je ruski — muzik, to so bile Gogoljeve »mrtve duše«, ki so padale na kolena in na trebuh pred vsakim činovnikom, pred vsakim barinom in popom. Carska rodbina, aristokracija, cerkve in samostani so imeli skoro vso zemljo, muzik pa je bil rob na tej sveti ruski zemlji! Na enem naših neoslovenskih kongresov se mi je pohvalil ruski udeleženec, da ima na enem samem posestvu dve železniški postaji (iste železnice), tako veliko je; čez eno uro vozi brzovlak po njegovem svetu, kjer je raztresenih več vasi; vsi možiki so njegovi — robi, naredi z njimi, kar hoče. In ta mož je bil šelen eden malih veleposestnikov!

Revolucija je korenito pometla in je morda te stare krivice nadomestila z — novimi, ali priznati moramo, da je vsaj deloma osvobodila muzika in naredila iz njega — človeka, ki svobodneje diha in z veseljem obdeluje zemljo, ki jo že smatra za svojo last. Nadejni razvoj more ustvariti kmetovalca in gospodarja in svobodnega ruskega — človeka, sposobnega za kulturo in politično udejstvovanje — Kdor pozna dušo naroda, ki se rodi, živi, dela in umira na kosi zemlje, ki jo smatra za svojo, ne more verjeti, da bo tak kmet steber boljševizma za večne čase. In ker plava do 90% tega »ruskega naroda« v takih strujah, ki ne morejo na daljšo dobo zagotoviti nadvlade sedanj boljševizmu, moremo mirne duše trditi, kakor ste pridrili v nedeljo, da se — boljševizem ne bo držal. Poleg teh ugotovitev je še nešteto drugih vzrokov, tudi takih, ki jih našteva Miljkov, ki govore proti obstanku boljševiškega gospodstva. — Kaj bo sledilo? To je veliko vračanje morda že bližnje bodočnosti. Med ruskimi emigranti je brezdvomno veliko sposobnih mož, ki bi mogli imeti zaslužen delež v bodoči ruski zgodovini. Sedanje kuhanje po Evropi nima več nikakega opravičenja. Položaj je postal bolj jasen in prišel je čas, da začne vsakdo misliti na povratek v domovino.

Za to pravimo: Vse slovenske države morajo čim preje urediti svoje odnose do Rusije, da bodo v bodočnosti

deležne dobrot pametnih stikov — z novo Rusijo.

Po vzgledu Nemčije, Avstrije, Italije, Grčije itd. pojdejo vse države druga za drugo. Zadnje dni pišejo, da celo Vatikan misli ubrati isto pot. Nemci so bili prvi, ki so razumeli položaj; zato so v Rusiji že kakor doma. Trgovski stiki so veliki, nemški strokovnjaki preobrazujejo Rusijo po svoje. Celotna Avstrija je navezala stike z Rusijo. Dokaz sedanj ruski paviljon na veselejšem in — rusko poslanstvo na Dunaju, ki je urejeno v velikem štilu; ima celo dobro organizirano poročevalsko službo (presburo). Tukaj izhajajoča komun. lista »Rote

Fahne« in češki »Průkopník Svobody« nimata več podpore iz Rusije in njiu ure so — štete.

Naloga slovenskih držav je, da si s pametno politiko zagotovijo prijaznost — nove Rusije, ki šele prihaja. Slovenska vzajemnost ni še popolnoma izumrla niti pri sovjetih in njih voditeljih. Lahko bi navedel besede Čičerinove, ki se tičejo baš nas Slovencev in Hrvatov, pa za sedaj še niso za javnost. To pa pravimo: Ideja slovenske vzajemnosti zmagata tudi — v novi Rusiji, toda Jugoslavija ne sme dalje ostati doma v zapetku, ko se njeni sosede gneto in vsiljujejo —!

Učiteljstvo SKS in vzgojeslovje.

Med »Učiteljskim tovarišem« in »Kmetijskim listom« se je vnela debata, ki zasluži, da pride v splošno javnost, ker se tiče vprašanja, ki se doslej pri nas še ni dovolj jasno obravnavalo in ki zahteva, da se ga razčisti.

»Kmetijski list« je namreč priobčil več člankov, ki se pečajo z nalogami kmetijskega učiteljstva (učiteljstvo na kmetih). V člankih se učiteljstvu očitajo razni protiljudski in protišolski nedostatk. »Kmetijski list« postavlja zato reformatorično tezo, za katero se je zavzel tudi bivši poslanec SKS, gosp. Ivan Mermolja, ki zahteva od učiteljstva, da se, vstajajoč v stanovsko, razredno kmetijsko stranko, prilagodi kmetijskemu življenju in iztrga iz meščanskega objema. Gosp. Mermolja sklene sledeče: Podoželski učitelj se nameni v prvi vrsti kmetijskemu ljudstvu, kmetijski vzgoji in kmetijskemu naraščanju. Zato se naj živi v splošno duševno, gospodarsko in politično razmere kmetijskega stanu. Gosp. Mermolja priporoča, naj podoželsko učiteljstvo že iz poklicnih ozirov prevzema program stanovske, razredne kmetijske stranke, torej SKS, ki oznanja ideje duševne, socialne in politične osamosvojitve kmetijskega prebivalstva. — Gosp. Mermolja sklepa, da se mora učiteljstvo zvesti v te cilje in programe, ker je namenjeno kmetijskemu naraščanju, torej ljudstvu, ki hoče vzgojo in prosveto svojega naraščanja na prav poseben, nemuščanski način.

Sklep gosp. Mermolje, na katerega je deloma reagiral »Učiteljski tovariš«, zavračajoč neke očitke učiteljske nedelavnosti, nepravilnosti ter protikmetijskega oduševanja, se nam ne vidi dovolj jasen in pravičen, dasi je na prvi pogled prav zapeljiv. Zato nekaj misli od naše strani, vendar brez vsakega strankarskega ali političnega ozadja.

Gosp. Mermolja gleda pri debati na vrste SKS, katere bi rad pojačal s slovenskim učiteljstvom. Kot voditelju kmetijske stranke mu tega nočemo zameriti. Mi pa tega vprašanja ne moremo postaviti osebno in strankarsko, marveč splošno in načelno in se radi tega vprašujemo, kakšne funkcije naj vrši učitelj, kadar ga usoda ali prostovoljna ljubezen zanese v kmetijske okraje. Naše vprašanje ni več politično, ki je naravno za vsakega učitelja absolutno nepolitično in da je treba v tem oziru zahtevati popolno depolitizacijo učiteljstva. Vzgoja je vzgoja in obče narodna. S tem pa ni rečeno, da se učiteljevo delovanje na vzgojnem polju po mestih in na deželi ne sme diferencirati. Razlika v meščanskem in kmetijskem učiteljstvu, če se tako izrazimo, se tiče samo pedagoških ciljev in sredstev enega in drugega skupine. — Gosp. Mermolja ima prav, če tirja pomlajenje in izpolnjenje pedagoškega sistema na deželi, v kmetijski okolici, se pa temeljito moti, ko izstavi to pomlajenje in izpolnjenje v politično pripadnostjo k SKS. Politična pripadnost še ne izpreminja človeka in učitelja v kmetijskega dobrotnika in vzgojitelja v modernem smislu besede, pač pa sistematična izgradnja socialne in individualne pedagogike za specialne potrebe in razmere našega kmetijskega ljudstva. Tu in le tu se nahaja veliko polje novih vzgojeslovnih in prosvetnih nalog, ki čakajo na znanstveno preiskavo in na sveže delavce. Zelim, da se tozadevna dela prično z vso obsežnostjo in temeljitostjo pravega znanstvenega raziskovanja ter da

se pri tem poleg naših lokalnih in domačih razmer vpoštevajo vse pridobitve in izkušnje takih pedagoških stremiljenj v modernih državah, v Svici, na Danskem, v Angliji, Nemčiji in Združenih državah.

Samo v tem obstoja pravo vprašanje meščanskega in podoželskega učiteljstva, agitacija proti učiteljstvu v vsaki drugi obliki pa ni umestna in dostojna. Meščansko življenje (življenje po mestih, pustimo buržojske psove, ke pri miru!) kaže drugačne oblike in nastavlja vprašanja, ki se temeljito razločujejo od vprašanj, ki vznikajo na deželi, med kmetijskim ljudstvom. Ta razlika nalaga učiteljstvu le nove pedagoške dolžnosti in probleme, nikdar pa novo politično prepričanje.

RADIČEVCI SE NE PRIDEJO.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Načelniki opozicijskega bloka so imeli večeraj dopoldne in popoldne daljše konference, na katerih so razpravljali o nadaljnji taktiki in o času, kedaj naj pridejo Radičevi poslanci v Beograd. Kakor javlja današnja »Pravda«, je bilo na popoldanskem sestanku sklenjeno, da prihod Radičevih poslancev v Beograd še ni potreben in da naj radičevci pošljejo v Beograd samo še ostala pooblastila v svrhu verifikacije od strani narodne skupščine. Tudi večeraj so ves čas pričakovali pozitivnih vesti o prihodu radičevcev, toda zaman. Predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidović je večeraj popoldne konferiral tudi s zastopniki zemljoradniškega kluba.

Parlamentarna situacija.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Razvoj političnih in parlamentarnih dogodkov gre popolnoma normalno brez vsakih skokov. Nikjer ni opaziti, da bi vladi pretila kaka posebna nevarnost, tako da bi v najkrajšem času izbruhnila kriza. Dosedanji nastop opozicijskega bloka je med radikali vzbudil veliko samozvest in odločnost, da nadaljuje svoje dosedanje parlamentarno delo. Z ozirom na večerajšnji sklep načelnikov parlamentarnih klubov je že sedaj jasno, da bodo radikali spravili brez vsake težkosti do 28. t. m. državni proračun pod streho in na varno, čeprav so radičevci in nekateri opozicionalci sprva forsirali načrt, da se ima Pašičeva vlada strmoljaviti že pred proračunsko debato. Radikali pa so z ozirom na kolobanje radičevcev sedaj odločni, na vsak način v najkrajšem času forsrati sprejem invalidskega zakona in drugih nujnih zakonov, ker so prepričani, da opozicijski blok proti tem potrebnim zakonom ne bo mogel izrabiti taktike za

Sven Elvestad:

62

Dama v borbi z dvema

»Obžalujem,« je dejal detektiv, »da Vas ne morem prepustiti Vašim čustvom. Pričakujem avtomobil.«
»Nadejam se, da se ne pojavi nikdar več,« je izjavila gospa Sonja. »Dala sem mu vse, kar sem imela, najprvo ves moj denar, potem sem zastavila vse svoje dragocenosti, da si preskrbi denar.«

»In mesto teh ste kupili ponarejene, da bi se v Vašem domu ne vzbudil kak sum. Zgodbo poznam. Ponarejene dragulje sem videl.«

»Vi veste vse,« je začudeno vzkliknila Sonja. »In vendar prihajate k meni in zahtevate, naj Vam jaz vse to pripovedujem!«

»Vse to hočem slišati iz Vaših ust. Vem še več. Večino pa uganem in zato moram imeti potrdilo za svoja domnevanja, da lahko z vso silo zadam odločilen udarec.«

»Komu hočete zadati ta odločilen udarec?«

»Možu, ki ga pričakujem,« je izjavil Krag.

Gospa Sonja je ostro pogledala Kraga.

»Potem morate tudi izvedeti, v čem obstoja moja strašna nesreča. Ko me je do zadnjega novčiča oskubil, je zahteval, naj izvršim zločin, da pridem do denarja. To sem odklonila.«

»In zagradili je Vas hotel umoriti?«

»Ne! Ko sem zadnjič govorila z njim, mi je rekel: »Kakor se zdi, hoče od slej živeti kakor solidna meščanka. Vidim, da ljubiš svojega moža in svoje dete. V teh dveh bom znal zadeti Tebe.« Po teh besedah je odšel. Nato sem preživela nekaj dni v strahu in trepetu. Nekega večera je bil izvršen na mojega moža na stopnišču naše hiše napad. Policija v Kopenhagenu je govorila nekaj o maščevalnem činu nekega odpuščenega kmetijskega delavca, ki je bil jaz boljše poučen. Vedela sem, da ta človek ne bo ostal samo pri morilnem poskusu. Prihodnjič bo napadel moje dete. V tem poočaju sem se odločila za obupen čin. Napravila sem, kakor da bi se bila ponesrečila. Ako izve, da sem mrtva, tako sem si mislila, potem opusti vse nadaljnje nakepe, ker bi mi itak nič ne koristilo. Hotela sem izginiti za nekaj časa. Kasneje pa bi se zopet vrnila k svojem detetu, ki ga imam tako neizmerno rada.«

»In vse to ste storili, ker ste se bali, da bi Vas kompromitiral, ako bi pripovedoval, da ste Vi, soproga slavnega odvetnika, nekoč bila njegova ljubica, ljubica navadnega vlomilca?«

»Ali mi ne verjamete?« je vprašala Sonja.

»Ne!« je odgovoril Krag. »Vi ste imeli še drug vzrok.«

»Da, imam še drug vzrok.«

Oba sta sedaj prisluskovala, zakaj zunaj se je zasiljal avtomobil.

»Tu je torej tisti mož,« je dejal Krag. »Ta je prvi.«

»Ali pričakujete še koga?« je vprašala Sonja.

»Da,« je odgovoril Krag. »pričakujem še nekoga, pričakujem Vašega — soproga!«

XLII. POGLAVJE.

Tretji.

Gospa Sonja se je dvignila in je prepadeno pogledala na okno. Oba sta prisluskovala, ko se je začel ropot avtomobila. Slišala sta ga, kako se je ropotaje približeval. V tem trenutku se je avto ustavil in zavladala je zopet tišina.

Gospa Sonja je bila v groznem duševnem razpoloženju.

»Ako bi Vi natančneje poznali tega moža,« je vzkliknila, »bi nikdar ne dovolili, da bi prišel semkaj.«

»Prav dobro ga poznam,« je odgovoril Krag. »On meni, da sem njegov prijatelj. Po naključju sva se srečala v vlaku. Vzbudil sem v njem zaupanje, ker je mislil, da me je zasačil pri žepni tatvini. Samo obsebi je razumljivo, da nisem zagrešil nobenega zločina, bila je to samo komedija.«

»Ali hočete tu v moji hiši nastopati že vedno kot njegov prijatelj?«

»Da, dokler ne opravi svojega dela in ne izvršim svoje naloge.«

»Ali ste oboroženi?« je vprašala.

»Seveda,« je odgovoril Krag. »Danes zvečer sem oborožen. Pripravljen sem na vsa presencenja.«

Stopila je k mizi smaragd in vzela iz nje mačhen bleščeč predmet. Krag ni mogel videti, je-li bil to revolver ali bodalo. Dotični predmet je skril v širokem svojem rokavu. In zazdelo se je, kakor da bi se bila mahoma pomirila. Nagnila se je naprej, sklenila roke nad kolena in zrla na Kraga skoraj iz zivlano.

»Sedaj pa naj pride,« je dejala, »pripravičena sem!«

Od zunaj ni bilo slišati nobenega sumljivega ropota.

»Ne pride notri, dokler mu ne dam dogovorjenega znaka. Predno pa ga pozovem semkaj, mi morate odgovoriti še na nekatera vprašanja.«

»Samo vprašajte! Ker že toliko veste, lahko izveste tudi še zadnje.«

»Povejte mi, ali je vzrok za njegovo surovo postopanje samo v gmočnih motivih? Ali je bilo to samo navadno izsiljevanje denarja, ali morda tudi kaj drugega?«

»Bilo je tudi nekaj drugega,« je odgovorila Sonja. »Nekoč sva bila prav dobra prijatelja.«

»Kako dolgo je od tega?«

strmoglavljenje Pašičevega kabineta in da bo morala opozicija sama skrbeti da se ti zakoni čimprej rešijo.

Zanimiv je danes tudi pojav, da v parlamentu sedaj vedno bolj in bolj dvomi na prihod Radičevih poslancev v Beograd da položijo prisoje in tako

Kulturnoverska debata v narodni skupščini.

Proračun ministrstva ver sprejet. — Vihar v zbornici.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Včeraj popoldne je v parlamentu nastala zelo vznemirjena atmosfera. V zbornici povodom govora ministra prosvete je prišlo do obžalovanja vrednih incidentov, ki so bili izbruh verskih strasti. V prvi vrsti so nastopili proti ministru ver muslimani, pa tudi klerikalci, aiso bili izbirčni v protestih. Zbornica je končno sprejela proračun ministrstva ver.

Posl. Miletić (zemljorad.) je najprej na popoldanski seji govoril o splošni verski politiki vlade, konstatirajoč, da je ministrstvo ver povsem nepotrebno. Glede Slovenije je izjavil, da je ta pokrajina prenapolnjena cerkva in da je vsako četrto poslopje cerkev. Od države zahteva, da mora predpisati cerkvam cerkven program, proglasiti cerkve za državne ustanove in duhovnike za državne namestence. Zahteval je, da se verouk v ljudskih šolah popolnoma odpravi. Koncem svojega govora je predlagal, da se ministrstvo ver odpravi, število duhovnikov reducirati in da vlada naredbenim putem določi, da ne sme nobena konfesija imeti več kakor enega duhovnika na 8000 prebivalcev. Govornikova izjava je o v klerikalnih vrstah povzročila ogorčene proteste.

Posl. Škulj (Jug. klub) je najprej govoril o splošni morali po vojni, zahtevajoč nadalje uveljavljanje načela popolne avtonomije katoliške cerkve, katero načelo naj bi bilo zaščinjeno v konkordatu z Vatikanom. Zelo ostro je polemiziral proti svojemu predgovorniku ter je končno zahteval ureditev duhovniških plač v prečasnih krahih.

Posl. Jokica Popović (dem.) je izjavil, da je v finančnem odhodu podpiral delo ministrstva za vere, želeč, da se čimprej reši veliki kompleks verskih vprašani v naši državi. Ta kompleks bi bil najbolje rešen po načelu, ki ga je sprejela demokratska stranka v svoj program in ki je prav dobro oz-

formalno prevzamejo poslanske dolžnosti. Glede prihoda radičevcev v Beograd prevladuje povsod skeptično in pesimistično mišljenje. Radikalom samim je v veliko korist ta okolnost, kakor tudi to, da so znali prav dobro razdeliti vlogo za verifikacijo radičevih mandatov.

načen v narodnem reku: »Brat je mlo, koje vere bio!« Govornik je dalje kritiziral postopanje ministra ver, ki je duhovnikom vseh konfesij dal razne obljube za izboljšanje njihovega položaja, a do danes ni ničesar storil.

Minister ver dr. Vojislav Janić je v daljšem govoru skušal opravičiti poslovanje ministrstva ver. Opravičeval je dosedanje politiko vlade v vprašanju sklenitve konkordata z Vatikanom. Med njegovimi izjavami o razmerju naše države do Rima je prišlo do živahnih pretekanih med radikalni in klerikalci. Minister je omenil, da sta se g. Pašić in dr. Ninčić, ko sta bivala v Rimu, razgovarjala s papežem v zadevi konkordata. Konkordat bo prinesel naši državi več ugodnosti.

Velik vihar je nastal v zbornici, ko je začel dr. Janić govoriti o muslimanski verzopovedi. Vlada stremi za tem, da bi izenačila versko zakonodajo za vse muslimane v naši državi. Ostro pa je minister govoril v svojem govoru postopanje visokih funkcionarjev te konfesije, ki zlorabljajo svojo pozicijo v gotove politične svrhe. Muslimani so pri tem dvignili tak hurš in trušč, da je moral predsednik sejo prekiniti. Minister je dalje govoril o protestantski vedi, o organizaciji cerkve za protestantske Slovence in Nemce in o starokatoliški cerkvi, ki je po ustavi v naši državi tudi priznana in torej ravnopravna. Adventistom in nazarenom je odredil ravnopravnost z ostalimi konfesijami, ker jih vlada ne more radi njih defektističnega delovanja priznati.

Po zaključeni debati je zbornica sprejela proračun ministrstva ver z volično glasov.

Danes popoldne začne zbornica podrobno razpravljati o proračunu ministrstva notranjih del. Ta razprava se vrši v smislu sporazuma med klubskimi načelniki po skrajšanem postopanju in je tudi število govornikov precej znižano.

Nenotovitost politične situacije.

Taktika radičevcev in bloka.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Današnji dopoldanski listi splošno konstatirajo negotovitost parlamentarne in politične situacije. »Politika« ugotavlja, da položaj še ni opredeljen in se ne nahaja v gotovi usmerjeni liniji. Iz tega je lahko sklepati, da še ni tako hitro pričakovati bistvene spremembe v vladnem sistemu. Tudi včeraj je bila pozornost koncentrirana na prihod Radičevih poslancev. »Politika« podčrtava izjavo načelnikov bloka in njega poslancev, da so se stali radičevci popolnoma na razpoložanje bloka. Načelniki klubov so včeraj razmotrivali položaj in nadaljnio taktiko ter prišli do sklepa, da iz taktičnih razlogov še ni potreben poziv radičevcev v Beograd. Vprašanje njih prihoda je radi tega ostalo odprto.

— Beograd, 15. septembra. (Izv.) Ljuba Davidović je včeraj naznanil predsedniku zemljoradniškega kluba, Vojki Laziću, da je med demokrati, muslimani in klerikalci sklenjen sporazum o bloku, katerega prvi cilj je strmoglavljenje sedanje vlade in za slučaj, da se ponudi bloku sestava vlade, sprejem in sestava vlade od strani bloka. Ljuba Davidović je nadalje vprašal predsednika zemljoradniške stranke, če so zemljoradniki pripravljeni podpirati blok in če so eventualno pri volji vstopiti sami v ta blok in event. v vlado.

RAZMERJE NEMCEV DO PAŠICEVE VLADE.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) V Zbornici je bil včeraj sestanek članov glavnega vodstva nemške stranke v naši kraljevin. Na sestanek so prišli delegati iz vseh krajev, tako iz Maribora, Celja in iz Vojvodine. Glavni odbor je razpravljati o položaju Nemcev v naši kraljevini, o politični in parlamentarni situaciji, končno je bila sprejeta resolucija, s katero se odobrava dosedanja parlamentarna taktika nemškega poslanskega kluba v narodni skupščini. Posebno se odobrava glasanje nemških poslancev pri verifikaciji radičevih mandatov s konstatiranjem, da bi bilo to glasanje strogo v duhu ustave in parlamentarizma. Glavno vodstvo je končno sklenilo, dati nemškemu poslanskemu klubu v nadaljnj parlamentarni taktiki popolnoma slobodne roke.

Kritičen položaj na Grškem.

Odstranitev dinastije.

— Atene, 14. marca. (Izv.) Nova vlada je sklenila ustanoviti ministrstvo za javno varnost. Vojni minister general Kondilis je na vojsko izdal okrožnico, v kateri pravi, da se naj o-

Na seji je zemljoradniški klub razmotrival o ponudbi Ljube Davidovića, načeloma je sprejel prvo točko, da podpira stranka blok pri akciji za strmo glavljenju Pašičeve vlade. — Debata o vstopu zemljoradnikov v blok, event. v vlado je ostala odprta in niso bili storjeni nikaki sklepi.

— Zagreb, 15. marca. (Izv.) Včeraj so se razširile vesti, da nameravajo Radičevi poslanci odpotovati v Beograd, in to vsak iz svojega kraja ter da se sestanejo v Slavenskem Brodu. Od tu bi nadaljevali skupno pot v Beograd. Z ozirom na te vesti se je vaš dopisnik obrnil na uglednega člana vodstva HRSS ter dobil kratko pojasnilo, da Radičevi poslanci prej ne odpotujejo v Beograd, dokler se ne povrne poslanec Predavec z Dunaja. V Radičevih krogih so začeli akcijo opozicijskega bloka motriti z veliko skopso. Povod za to jim je dal posebno članek zemljoradnika Joce Jovanovića v beogradskih »Novostih« o razdoru v demokratski stranki. Vznovali so tudi radičevci nad očitanjem, da je Ljubi Davidović uspešno pripeljal radičevce v Beograd pod mnogo cenejšimi pogoji, kakor so oni v Markovem protokolu. Radičevci so začeli tudi dvomiti, da bi imel Ljuba Davidović resno voljo izvesti revizijo ustave.

clirj zopet vrnejo na svoje službeno mesto in naj skrbje za izvrševanje vojaških dolžnosti, ker je odstranjena nevarnost za obstoj republike. Nova vlada se 20. t. m. predstavi narodni skupščini.

— Atene, 14. marca. (Izv.) Minister notranjih del je izdal okrožnico na vse podrejene oblasti, da se imajo v najkrajšem času odstraniti iz državnih pisarn in javnih poslopij vse slike kraljeve rodbine.

— Atene, 14. marca. (Izv.) Kakor hitro bo odstranitev dinastije sprejeta v narodni skupščini, bo nova vlada določila dan plebiscita, s katerim se ima narod izreči za državno obliko.

JAPONSKI POSLANIK NA NASEM DVORU.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Japonska vlada je obvestila zunanje ministrstvo, da je imenovan za poslanika na našem dvoru pooblaščen minister Sahuvari, ki ima v kratkem kralju izročiti akreditivna pisma.

RYKOV ODPOTOVAL V LONDON.

— Berlin, 15. marca. (Izv.) Po poročilih iz Rige je predsednik sovjetske republike Rykov jutro odpotoval v London.

Katastrofalne izgube špekulantov s frankom na Dunaju in v Berlinu.

Milijardne izgube. — Številne eksistence uničene.

— Dunaj, 15. marca. (Izv.) Na borzi in v finančnih krogih pomenja zopetni dvig francoske franka za gotove špekulante pravo finančno katastrofo. Dunajski špekulantje s francoskim frankom so radi dviga zgubili milijarde. Denar dunajskih špekulantov odhaia sedaj kot izguba v žepe francoskih in ameriškanskih finančnikov, ki so bili dobro poučeni o vseh ukrepih francoske vlade. Te informacije so bile dostopne le najvišjim finančnikom, dočim so ostali dunajski špekulantje bili brez vsakih zanesljivih informacij. Radi dviga franka so Dunajčani izgubili nad 80 milijonov dolarjev. Mnogo eksistenc je popolnoma uničenih. Nekateri špekulantje pa so

mnenja, da dobe proces proti Poincaréju koncem meseca maja ali začetkom junija, ko bo takrat frank zopet padal. Marsikateri dan so na dunajski borzi investirali v svrhu špekulacij nad 500 milijonov frankov.

— Berlin, 14. marca. (Izv.) Po danes priobčenem tedenskem izkazu »Banque de France« se je promet bankovcev v Franciji znižal za 336 milijonov. To je zelo dobro vplivalo na položaj francoskih financ. Izboljšanje tečaja franku je povzročilo po poročilu parških listov nemškim bankam veličanske izgube. Navajajo naravnost fantastične svote, ki so jih nemške velebanke, posebno banka Mendelssohn, izgubile.

MOBILIZACIJA NA ŠPANSKEM.

— Pariz, 15. marca. (Izv.) Kakor javlja »Matin« iz Madrida, je general Weller imenovan za vrhovnega poveljnika španskim četam v Maroku. Vlada je odredila mobilizacijo najmlajših treh letnikov.

Društvo narodov za posojilo Madžarski.

— Ženeva, 15. marca. (Izv.) Na včerajšnji seji sveta Društva narodov je zunanji minister dr. Beneš poročal o vprašanju vojaške razorožitve na morju in je predlagal, da se skliče druga konferenca strokovnjakov, ki bi zbrala vse potrebni material za mednarodno konferenco, ki naj ima določiti načela splošne razorožitve. V imenu finančnega oddelka je Hantaux poročal o dovolitvi mednarodnega posojila Madžarski. Izdelan je konvencionalni načrt za sanacijo Madžarske. Ta načrt je bil od sveta Društva narodov soglasno sprejet. Načrt so podpisale vse zainteresirane države.

SENZACIONALNE ARETACIJE V PRAŠKI BENCINSKI AFERI.

— Praha, 15. marca. (Izv.) Jutranji listi javljajo, da je bila včeraj izvršena senzacionalna aretacija dveh bančnih ravnateljev. Pred vojaško sodišče, ki vodi preiskavo v bencinski aferi, so bila pozvana ravnatelja Legionarske banke in sicer viši ravnatelj Šip in ravnatelj Kln. Po daljšem zaslišanju sta bila na ukaz preiskovalnega sodnika odvedena v preiskovalni zapor.

Amerika dovolj posojilo Franciji

— Newyork 14. marca. (Izv.) Radi zopetnega dviga francoskega franka so nekateri ameriški špekulantje izbruhili na borzi več milijonov dolarjev. Očeljno ohvestilo, da namerava bančna skupina Morgan dovoliti Franciji stotimilionsko posojilo, je vplivalo naravnost panično. Frank se je radi tega uradnega ohvestila dvignil za 20 točk. Vse banke so takoj začele razpisati na vse strani Amerike subskripcijske pole.

Politične vesti.

— Ekspozé zmanjega ministra. Zunanji minister dr. Ninčić pripravila ekspozé o našem zunanje-političnem položaju, ki ga poda v ponedeljek dne 17. t. m. ob priliki debate o proračunu zunanjega ministrstva. Zunanji minister bo zelo obširno govoril o naših odnosih napram Bolgarski. Za ta odstavek ekspozéja vlada v političnih in diplomatskih krogih veliko zanimanje.

— Sumljivo veselje. Odprava kafilata in moderniziranje stare azijske Turčije je našo ožje tudi v klerikalnih vrstah. Sploh je značilno za naše klerikalce, da se opirajo vsake novotarije, ne da bi pri tem pomislili, zakaj se ogrevajo. Tako se jim je zgodilo tudi s turškim kalfom. Kakor znano, je bil turški sultan obenem tudi poglavar islama, torej v bistvu nekaj popolnoma sličnega, kakor rimski papež. Kemal paša, kot državnik modernega svetovnega naziranja, je pokazal temu tipičnemu predstavitelju verske in politične reakcionarnosti vrata ter ga kratkoma spodil v inozemstvo. Obenem je v angorski narodni skupščini kategorično izjavil, da se vera in njeni predstavitelji v bodoče pod nobenim pogojem ne smejo vmešavati v politično življenje. Prenešeno na naše razmere bi to pomenilo isto, kar smo že opetovano naglašali. Delokrog verstva je duhovno življenje človeške družbe, ne pa gonja za strankarskimi interesi in materijalnimi dobrinami. Zato pa se ne moremo načuditi »Domoljubu«, ki z veseljem notira to velevažno spremembo v politiki nove Turčije, češ da se je s tem približala Evropi. Kaj če bi katoliški narod sledil vzgledu islamskega sveta in spodil iz Vatikana rimskega papeža? Kaj če bi vstal v Evropi državnik, ki bi kategorično prepovedal klerikalizmu njegovo politično udejstvovanje? Radovedni smo, kako bi vplivale take moderne odredbe na naše klerikalce in kaj bi počeli, če bi razglasil zanje evropski Kemal paša politični kontumak. Morda zapiše v svoji protidržavni kampanji »Slovenec« ali kak drug klerikalni list tudi ob tej priliki »Turčija doceta, kakor je zapisal že nešteto, kadar je hotel pokazati na druge države, češ pogledajte, kako je tam vse lepo in idealno, pri nas pa smo še tako zaostali.

— Tisočletnica hrvatskega kraljevstva. Včeraj smo poročali, da je kralj Aleksander sprejel v avdienci odbor za proslavo 1000-letnice hrvatskega kraljevstva na Duvanjskem polju. Proslava se bo vršila meseca avgusta l. 1925 s svečano otvoritvijo doma in spominke cerkve kralju Tomislavu. »Hrvat« opozarja sedaj, da obstaja več odborov za proslavo tisočletnice hrvatskega kraljevstva. Enega je imenoval zagrebški občinski svet. »Hrvat« poziva odbor, da se zagne in da prične z delom. Lepa enodušnost! Za tako veliko proslavo več odborov z raznimi tendencami!

— Avdiencia. V daljši avdienci je včeraj popoldne sprejel Nj. Vel. kralj Aleksander I. našega sofijskega poslanika g. Milana Rakića, ki je kralju poročal zelo obširno o pravem položaju na Bolgarskem.

— Sporazum in »ciganija«. Pod tem naslovom prinaša včerajšnji »Hrvat« uvodnik, v katerem obravnava zastoj, ki je nastal v opozicijskem bloku. »Hrvat« odgovarja na članek beogradskih »Novosti«, kjer zemljoradnik Jovanović hvali blok, da se je sestavil tako poceni. Po drugi strani pa »Hrvat« odločno zavrača beogradsko »Pravdo«, ki piše, da je naloga bloka in radikalov, da omogočijo prihod radičevih poslancev v Beograd in da na ta način izpopolnijo sedanjo narodno skupščino. V tem pozivu vidi »Hrvat« zagovor demokratsko-radikalnega sodelovanja proti Hrvatim. Zato vprašuje »Hrvat«: kaj je z akcijo opozicijskega bloka? »Opozicijski blok mora vprašanje odločno razčistiti. Del bloka, muslimani in Slovenci ne mislijo tako, kakor piše demokratski list (»Pravda«). Demokrati morajo dokazati, da tudi oni mislijo tako. Zahtevamo dokaze z deli brez besed. Ako se situacija v tem pravcu ne razčisti, tedaj postane že sedaj brezdvomno, da niso demokrati mislili na rušenje Pašica in na pripravo iskrenega in poštenega sporazuma s Hrvati, ko so ustanavljali blok, »marveč samo na to, da »pripeljejo in uvedejo« hrvatske narodne zastopnike v narodno skupščino ter da morejo nato pisati in izjavljati, kako so Hrvati opustili svojo politiko in da je hrvatsko vprašanje rešeno. S tako »ciganijo« bi že sedaj potrdili, kar smo na začetku predvidevali, da namreč sporazum ni mogoč niti s srbsko opozicijo. S tem se akcija Hrvatskega narodnega zastopništva za sporazum definitivno zaključuje. Prihod hrvatskih zastopnikov v narodno skupščino bi ne imel smisla... Isti list piše na drugem mestu o sumljivi srbski enodušnosti, ki se je pokazala pri verifikaciji radičevih mandatov ter o tajni igri radikalov in demokratov. Kaj pomen ta pisava? Ali se v opozicijskem bloku kaj krha?

— Angleški imperijalizem. »Humanite« piše v eni zadnjih števil: »Macdonald namerava zgraditi pet novih križark. Kaj pomenijo te vojaške priprave? To pomeni nevarnost nove vojne. Drugače si ne moremo razlagati zgraditev petih novih križark in zračnega brodogoja. Angleška razpolaga že z 48 križarkami. Tri najmočnejše druge pomorske države, Japonska, Francija in Združene države imajo skupno samo 29 križark. Celotno v splošni koaliciji proti Angleški, ki seveda ni verjetna, bi imela Angleška odločno premoč. Voditelji delavske stranke so se takoj pri prvih korakih izneverili svojemu programu in zaman skrivajo dvorezno politiko češ, da se grade nove križarke samo za slučaj obrambe. Angleška previdno molči, da so vse te vojaške priprave namenjene za eventualno ofenzivo proti Franciji in bomhardiranje Pariza.

Kupujte

samo v Obojeslovaški. Izrabite za to VIII. mednarodni vzorčni velesejm v Pragi od 16. do 23. marca.

Julijska Krajina.

— Preosnova fašija v Kolskem. Snoparji v Kolskem pri Gorci so se pred več tedni temeljito sprli med seboj, kar je dalo povod provincialnemu talnistvu, da je razpustilo ta fašijo, ali kakor bi mi rekli »snop«. V nedeljo, 9. t. m., pa se je kolska »snop« preosnoval in izvolil novo vodstvo. O tem svetovnovajnem dogodku piše snoparska »Nova doba«, da so namesto starih elementov, ki so prišli v nasprotje z duhom časa, prevzeli vodstvo moderniji elementi, med katerimi se je posebno odlikoval dosednji komisar inženir Falchetti, ki vodi od nedelje dalje kolski fašisti. Kot politični tajnik, »V nedeljo ob 11. dopoldne se je s prisostvovanjem milice zbralo jedro novega fašija, sestoječe iz komisarja Falchetti, kolskega župana Franceta Oblihka, podžupana Antona Sirka, Antona Vuge, Vendramina, učitelja Zgonika, dalje podletnikov D' Angelo, Panuzzi, Bisatto in drugih. Iz Gorice sta došla šempetarski občinski komisar vitez Gallensig in sotrudnik »Nove dobe« gosp. Petercel, ki je navzočim v lednatih besedah označil pomen in cilje fašizma. Navzoči (33 članov) so volili nato direktorji petih članov, v katerem sedijo g. Oblihuk in g. Anton Vuga, dočim so tajništvo poslali poverjeni inž. Falchetti. Poročilo pravi še, da je direktorji poslali pozdravno brzojavko Mussoliniju, znanemu Glini in zatiralcu slovenskih društev in slovenskega časopisa Pisentiju. — Imena Oblihuk, Sirk, Vuga, Vendramin in Zgonik je treba zapomniti!

— Zadnja fašistovska »Nova Doba« je zopet cel kup najnesramnejših podkan, obrekovanj, psov in podlih denunciacij na naslov jugoslovenskih državnoobrnih kandidatov. Njeni uredniki: »profesor« vitez Bandelli (Bandell), glavni »svitez« Petercel ki je dan pred novinarjem Grazianjem, ki ga je zaradi javno izrečenih žaltev pozval na določni, junaški stisni rep med noge in lepo prošil oduščanja, in oni še klavnejši gimnazistični »ravnatelj« Ipavec, ki mu je alkohol že skoraj popolnoma razdel jezik in možgane, pač res zaslužijo priimek, ki ga jim je dalo slovensko ljudstvo — »golodari«! Onolnica in smrad se preliva po predalih njihovega lista in golodri imajo v roki namesto peresa. Samo par primerov.

— O strankinem volilnem odboru, ki je izdal volilni proglas na slovenske volilce, pravi »Nova Doba«, da so ti gospodje nenadoma padli z jugoslovenskih državnoobrnih kandidatov. Njeni uredniki: »profesor« vitez Bandelli (Bandell), glavni »svitez« Petercel ki je dan pred novinarjem Grazianjem, ki ga je zaradi javno izrečenih žaltev pozval na določni, junaški stisni rep med noge in lepo prošil oduščanja, in oni še klavnejši gimnazistični »ravnatelj« Ipavec, ki mu je alkohol že skoraj popolnoma razdel jezik in možgane, pač res zaslužijo priimek, ki ga jim je dalo slovensko ljudstvo — »golodari«! Onolnica in smrad se preliva po predalih njihovega lista in golodri imajo v roki namesto peresa. Samo par primerov.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 15. marca: Othello. Red D
Nedelja, 16. marca: ob 3. pop. Mogočni prstan. Izven. Znižane cene.
ob 8. zvečer: Kamela skozi uho živanke. Izven

OPERA.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Sobota, 15. marca: Mannon Lesco. Red C.
Nedelja, 16. marca: Mannon Lesco. Izven

ŠENTJAKOBSKI GLED. ODER V LJUBLJANI.

V nedeljo, dne 16. marca: »Te modre oči«, in »Ljubosumnost«.

— V nedeljo, dne 16. marca se vršita na Šentjakobskem odru dve premijeri, vesoljari »Te modre oči« in »Ljubosumnost«. Obe igri se odlikujeta po izbornem humorju. Občinstvo se vabi k posetu te predstave. Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— Nedelja v Narodnem gledališču. Prva repriza Puccinijeve »Mannon Lesca« se vrši jutri v nedeljo, dne 16. tm. ob pol 8. uri zvečer v operi. Drama pa vprizori popoldne ob 3. Milinskihovo narodno igro »Mogočni prstan« pri znižanih cenah, zvečer pa češko veseloigro »Kamela skozi uho živanke«, ki je dosegla pri sedanjih vpriizorih najlepši uspeh. Vse tri predstave so izven.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani, privedi v nedeljo, dne 16. tm. ob 10. dop. v zbornici dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: Kaj hoče moderno knjižensko pravo? Predava g. univ. prof. dr. M. Dolenc.

— Uvod v umevanju umetnosti. V soboto, dne 15. marca, se ob 6. uri v zbornici dvorani univerze nadaljuje kurz pod zornim naslovom. Predava dr. Vojislav Miletić. Zmislj proučevanja umetnosti. (Zmislj stila in kulturnega stanja dobe. Umetnost kot izraz življenjskega nazor.)

Književnost.

— **«Nova Evropa»** prinaša v številki z dne 11. marca tole vsebino: Naši osnovni pogledi (J. Zubovčič). — Iz radnog Koja (Knežević). — Val se vraća (R. L. Knežević). — Propadanje intelektualca, I. kriza intelekta (dr. I. Herczog). — Ekonomski pregled. — Pozorišni pregled. — Književni listovi.

— **Povijest Istre.** Do danas nemamo povijesti Istre, napisane na hrvatskom jeziku. Ima nekak radnja o Istri na tudjim jezicima, ali te su nepotpune i u mnogom tendenciozne. Danas, kad je u nas velik interes za Istru i hrvatski i slovenački narod, koji u njoj živi, našu krvnu braću, držimo, da jedna povijest Istre nije samo poželjna već i potrebna. Poznati historičar prof. dr. Dane Gruber napisao je opsežnu kritičnu povijest Istre, ali se ona u današnjim tiskarskim prilikama ne može štampati. Stoga je isti autor priredio popularno izdanje povijesti Istre, dok će prof. Vjekoslav Spinčić pridodati pregled rada na polju kulturno-narodnog osvješćivanja tamošnjega našega naroda. Djelo će opsežati kojih 16 štamparskih araka u osmini. Izdat će ga u nizu svojih edicija društvo «Braća hrvati». Značaj, na ču za koji dan u tisk. Imena autora jamstvo su nam za ovu povijest Istre, a nadamo se ujedno, da će naći i odziva u narod. Jer znamo, da nema rodoljuba, kojemu ne bi bio na srcu udes naše istarske brće. Knjiga će se štampati u ograničenoj nakladi, a stajat će u pretplati 30 dinara, dok će knjižarska cijena biti 40 dinara. Preplate se šalju na račun «Braća hrvati». Značaj na Hrv. Ekonomsku banku u Zagrebu.

— **Ante Kovčič (Fifcus).** Impresije iz jedne epohe. (Kroz zemlje i gradove). Zagreb, 1923. Mladi hrvatski pisatelj iz žurnalist. ki je prišiel leta 1916. kot avstrijski častnik v Rusijo, slika v gladkem po ljudnem slogu svoje vtise in spomine iz svetovne vojne. Omenja znano Bruslovo ofenzivo, opisuje nišetiško življenje v Tetinših na Volgi, potem med jugoslovenskimi dobrovolci v Odesi ter končno pot iz Rusije preko Arhangelska, Angleske in Francije v Solun. Zelo slikoviti so prizori iz življenja na solunskem bojišču. Podrobno slika pisatelj moment, ko sta si stala nasproti v okoliščini dva častnika Hrvata, eden vnet in idealen pristaja jugoslovenskega ujedinenja in častnik srbske vojske, drugi pa pristaja Avstriji v avstrijski vojski. S karakterističnimi potezami slika avtor te knjige solunsko zaledje, otok Krk in druge kraje, kjer je ostalo toliko bridkih spominov srbskega naroda. V zadnjih poglavjih opisuje vstajenje Srbije, konec Avstrije in rojstvo mlade države SHS. Spominja se povratka jugoslovenskih čet iz Bizerte in Soluna in obžaluje, da je prevarat tako malo spremenil ljudsko dušo in da se je osvobodjenje in ujedinenje tako malo dotaknilo mentalitete jugoslovenskih narodnih mas. Nekatera poglavja te knjige so zgodovinskega pomena.

— **Strossmayerova čitanka.** Kao stoti, ljubljani svoj svezak izdala je zagrebačka «Narodna knjižnica» izbor iz Strossmayerovih pisam, govora i poslanica. Vodiča ju je kod toga pohvalna težnja, da misli i djelo najvećeg našeg biskupa približi što širim krugovima našeg naroda na najjednostavniji način: riječima samoga biskupa. Izbor je načinio sveučilišni profesor dr. M. Prelog. Naslovni list donosi Strossmayerovu glavu od I. Meštrovića, dok je u tekstu reprodukcija Meštrovićeve studije za Strossmayerov spomenik u Zagrebu. Evo nekoliko naslova iz ove zanimive «Čitanke»: Biskupovo geslo. — Biskup o svojoj materi. — Biskup i Rački. — Kakvo treba da bude svećenstvo? — O crkvenom jedinstvu. — Biskupov patriotizam. — Biskup o ustavnoj slobodi. — O jedinstvu naroda. — O Srbiji. — Biskup Ljubljani. — O orijentalnom pitanju. — Čestitka Rustma. — O sveučilištu. — Biskupovi savjeti studentima. — Biskup srednjoškolskoj omladini. — O Dalmaciji. — Protiv austrijske i mađarske centralizacije. — O hrv. državnom pravu. — O zlatnom Pragu. — O Francuskoj. — O ženi. — Kršćanstvo nije prodrlo u dušu i svijest ljudi. — Biskup i uvjolačka. — Biskup na vatikanskom koncilu. To su samo nekoliko naslova, no već iz njih se vidi, kako je svestransko zahvaćena biskupova ličnost i kako je temeljito prikazana njegova ideologija tako, da je to dosta Strossmayerova čitanka. Ne bi smjelo biti ni jedne naše kuće, ni jedne naše obitelji, nijednog našeg pismenog čovjeka bez ove lijepe i korisne knjige. Naravno je preporučamo našoj mladini. «Narodna knjižnica» ide hvala, da je za svoj ljubljani broj došla na tako vrijednu zamisao tim više što će ona s tim čitankama i nastaviti. Tako će doskora slijediti Račkijeva, pa Vukova, Starčevićeva i Mrazovićeve čitanka. Ova «Strossmayerova čitanka» jest i vrlo jeftina: stoji samo 10 D. vezana u poluplatno 15 D. štampana na najfinijem papiru, vezana u cijelu kožu, sa zlatorezom i zlatnim naslovom 60 D (mali broj primjeraka). Poštarina posebno. Godišnja preplata na «Narodnu knjižnicu» Din 100. Adresa: Narodna knjižnica, Zagreb, Vojnička ulica 13.

KINO IDEAL

predvala samo še danes soboto in jutri nedeljo pretresljivo dramo

Legenda dvorca Munkhyttan

Dosedanji obiskovalci so bili naravnost presenečeni nad to res globoko dramo. Vsebinska je zelo pretresljiva, tako da mora vsakomur zarostiti oko. Zanimljivost tega filma je tudi transport velikanskih čred severnih jelenov v zimski tabor po kopnem kakor po vodi, pri katerem se ponesreči edini potomec dvorca Munkhyttan in postane umobolen.

Priloga vsem rodbinam KOLINSKO CIKORIJAM

izvrstni pridelek za kavo, u

Glasbeni vestnik.

— **Pevsko društvo «Slavec»** XLI. redni občni zbor pevskega društva «Slavec» se vrši v soboto dne 29. marca t. l. ob 20. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Poleg običajnega dnevnega reda je tudi odobrovo poročilo o prošlavi društvene 40 letnice. Vabimo vse člane k polnoštevilni udeležbi.

— **Koncertna matineja.** V letošnji koncertni sezoni so se, kakor vse kaže v našem koncertnem življenju zelo vdomačile dopoldanske koncertne matinee. Tudi jutri v nedeljo ob 11. se vrši v Filharmonični dvorani matineja, koje spored je zelo različen ter se menjavajo pevske točke z različnimi recitacijami. Nastopijo pri tej matineji naši odličnejši umetniki Thierryeva, Marija Vera, Vida Jeračeva, Betetto, Jeraj, Kogoj, Kunar, Lipah, Neffat in Sest. Vokalno-rectacijsko matinejo priredi Klub Primork ter je čisti dobitek namenjen v glasbeno-kulturne svrhe zasedenega ozemlja. Že iz tega razloga vabimo občinstvo, da napolni koncertno dvorano.

— **III. sinfonični koncert.** Prejeli smo tole notico: Muzike dravske divizijske oblasti dne 17. tm. bo zadnji sinfonični koncert te korporacije. Vsled raznih napadov na kapelnika dr. Josipa Čerina in na njegov orkester ter zaradi permanentnih in trig proti dr. Čerinovim orkestralnim umetniškim prireditvam so orkester in njegov vodja sklenili, sinfonične koncerte v bodoče sploh opustiti. Z jugoslovensko sinfonijo, katere ni napisal Slovenec, ampak glasbenik Srb. bo dr. Čerinovo delovanje na veličasten način zaključeno. Da se izvede Pannovičeva sinfonia na kar najdotrajnejši način, bo orkester pomožen na 60 godbenikov. Poleg velikega godalnega telesa, zahteva Pannovič za svojo sinfonijo 3 flaute in picolo, 2 oboi in angleški rog, tri klarinete in basklarinet, 3 fagote, 4 rogeve, 3 trombone, 3 pozavne in tuba, 2 harfe in poleg normalnih tolkal še kastanjete in ksilofon. Harfin part izvaja g. Lukež, virtuos na harfo iz Maribora. Za ta orkester se vstopnice prav pridno prodajajo, kar kaže, da je zanimanje za koncert veliko.

— **Koncert mariborske Glasbene Matice** v Ljubljani. Pevski zbor mariborske Glasbene Matice vrne 24. t. m. obisk naše Gl. Matice iz lanskega leta. Ko se je pripeljal naš pevski zbor na mariborski kolodvor, sprejelo ga je mestno županstvo z županom Grčarjem na čelu, narodno žemstvo s cveticami, Matičarji, godba itd. Naši pevci so čutili, da so v Mariboru kakor doma. Navdušenih ovacij pri sledečem koncertu v Gó-

travi dvorani ni bilo konca in na koncert sledeče pogošenje v kolodvorski restavraciji je pokazalo ljubezno iskrenost zavednih mariborskih meščanov. Upajmo, da sprejem mariborskih pevcev v Ljubljani ne bo nič manj priščen. Mariborska Glasbena Matica je otrok Jugoslavije, ki se je porodil na razvalinah stare Avstrije in nemškega «Marburga». V prvem navdušenju je vanj stopilo vse, kar je imelo količkaj glasu in posluha, tako, da je njen velezaslužni ustanovnik, sodni svetnik Oskar Dev razpolagal s približno 130 pevskimi in pevci. Poleg pevskega zbora je pričela z velikim uspehom delovati tudi matična glasbena šola. Težišče novoustanovljenega zavoda pa je bilo v pevskem zboru. Spominjam se prvega svojega večera v domovini po povratku iz Rusije. Karantiran sem bil v mariborski menda kavalerijski vojašnici, a ko sem po naključju slišal, da je v Mariboru prijatelj Dev, ubežal sem takorekč izpod strogega nadzorstva ter ga že skoro ponoči obiskal. Ni me spoznal takoj, a nato me je vzradočeno peljal najprej k vaji svojega matičnega pevskega zbora, kjer sem po tolikih letih slišal zopet slovensko petje na svobodnih domačih tleh. Ponosen mi je Dev predstavil svoj zbor in zdelo se mi je, da še nikdar nisem slišal lepšega petja. Žal, da se je iz raznih razlogov ta prvotni zbor razšel, a pevsko delo se je začelo v l. 1922 pod strokovnim in skrajno požrtvovalnim vodstvom današnjega dirigenta g. Frana Topića na novo. V društvu vlada danes vzoren red. Zbor ima na teden 4 ure petja, ki jih pevci in pevke zelo točno in redno posečajo. Danes šteje zbor okroglo 100 izvršilnih članov. Predsednik pev. zbora je Janko Arnuš, ki z veliko vneto in skrbno pozornostjo pazi na smoteno umetniški razvoj poverjenega mu pevskega korpusa. Z domačimi koncerti in koncertnimi obiski v svojem bližnjem okolišu skrbi Matica za razširjanje slovenske pesmi v preji narodno še več kot indiferentnih mestih, izvršujoč tako velevažno narodno-kulturno misijo. Pev. zbor mariborske Gl. Matice je z velikim uspehom v zadnjih dveh letih priredil koncerte v Gor. Radgosti, Lutomern, Rog. Slatini, Ptulju, Jarenini, Št. Mlu, Hočah itd. Najlepši njegov koncert je bil nedavno doma v Mariboru, na katerem je pel Sattnerjevo «V pepelnici noči». Tudi je ravnokar v Ptulju dosegel slajen umetniški uspeh. V Ljubljani bo izvajal še preizkušen program, o katerem poročam kmalu. Ljubljani, pevciem, v prvi vrsti našim Matičarjem, bodo mariborski tovariši iskreno dobrodošli. — Č.

Moskovski hudožestveniki pridejo!

Zdravstvo.

Dr. Démetér Bielweis-Trsteniški:

ZUŽELKE — PRENASALKE KUŽNIH BOLEZNI.

Danes je pač splošno znano, da prenaša malarijo, to zavratno in dolgotrajno bolezen, komar vrste Anopheles. Ta komar potrebuje vode, v katero odlaga svoja jajca. Zaradi tega se malarija zlasti pojavlja v močvirnatih krajih. Svoj čas so mislili, da jo povzroča nek mija z m, to je strupen zduh močvirnatih zemlje. Manj znano pa je, da se komar Anopheles sam okuži, ko vsesa kri za malarijo obolelega človeka, odnosno da služi parazitom malarije, ki jih prištevamo praživalicam, kot nekaj gostitelji. Ti paraziti se v njegovem želodcu spolno razmnožijo v klice srpaste oblike, ki prederejo želodčno steno in se vsled svoje premočnosti slednjič naselijo v komarjevi slinavki. Ako sedaj komar ujé človeka, štrkne v ubodilno nekaj sline in z njo več ali manj srpastih klic, ki se naselijo v človeških krvnih telesih. V teh doživljajo drugo nesporno razmnoževanje. In na vsako tako razmnožitev odgovori človeški organizem z mrzlico, ki je za malarijo značilna.

Iz vojne nam je znano, da prenaša pegavico bela ali «gvantna» uš. Tudi ta se pri tem okuži, ker nahajamo dozdnevno povzročevalko pegavice Rickettsio Prowazeki v njenih prebavih. Le-to so krstili po dveh najzsluznejših raziskovalcih pegavice, Američanu Rickettsu in Poljaku Prowazeku. Vendar se ni točno ugotovljeno, ali je Rickettsia v resnici vzrok pegavici, ker je do sedaj ni bilo moč ločiti in vzgojiti v čisti rejni kulturi. — Vsled tega se tudi se ni dalo dognati, ali jo imamo prištevati bakterijam, torej najprimitivnejšim rastlinskim bitjem ali praživalicam.

V osrednji Afriki divja spalna bolezen, pri živalih ngana (onemoglost) imenovana. Ne loti se samo človeka, ampak tudi parkljarjev, zlasti volov, konjev, mežgov in velbidov. Umiranje ljudi in poginjanje živali onemogoča prizadetim pokrajnam ob toku rek Kongo, Niger, Senegal in v okolici Viktorija-Nianza jezera vsak gospodarski napredek. Spalno bolezen povzročajo tripanozomi, mikroskopično majhne praživalice, ki se preživajo s pomočjo repičev in bičastih nitk. Pri napadenih ljudih in živalih jih nahajamo v možganski in hrbtenjačni tekočini, v mezi žlez in v krvi. Prenašata jih dve vrsti takozvane cece - muhe, Glossi-

na palpalis in Glossina morsitans. Tudi tripanozomi doživljajo dvojno razmnoževanje, spolno v (cece-muhi) in nesporno v obolelih ljudih in živalih. Glede spalne bolezni, koje zatiranje je iz narodno - gospodarskih vidikov nedogledne važnosti, si je stekel velike zasluge nemški bakteriolog Koch, ki je tekot triletne ekspedicije 1906—1909 na licu mesta proučeval vse okoliščine. V atoksilu, derivatu arzena, je našel uspešen lek. V najnovejšem času je postavila kemična tvornica Fried. Bayer in Co. v Leverkusenu še učinkovitejšo zdravilo, o katerem se je oksfordski biolog Huxley izjavil, da je za antantne države v finančialnem pogledu več vredno, kakor vsa reparacijska vsota, ki so jo predpisale Nemčiji. Angleska in Francoska sta namreč na gospodarskem povzdigu osrednje Afrike najbolj zainteresane.

Podganska bolha je prenašalka kuge. Odkar je kuga v srednjem veku kot «črna smrt» opustošila Evropo, je v naših krajih neznana. Stalno pa se pojavlja v Indiji in vzhodni Aziji. Kuga je pravzaprav bolezen podgan. Po obolenih podganah jo ladje še dandanes včasih prenesejo v Evropo. Pojavi se potem v posamnih slučajih v pristaniških mestih, toda ne vzbuja nam nobene groze več, ker vemo, kako se širi in kako ji moremo do živega. Že v srednjem veku so vsakokrat opazovali veliko umiranje podgan, preden se je kuga razpasla pri človeku. Bacile kuge pa prenaša iz krvi podgan bolha, ki živi kot zajedalka prav tako na živalih kakor na človeku. Bolha, ki vsesa kri bolne podgane, vsesa z njo tudi kužne bacile, ki se v njenem želodcu izredno razmnožijo, tako da ga docela napolnijo. Ko podgana pogine, zapuste bolhe njeno mrhovino in okužijo ali druge podgane ali celo človeka, razširjaje bolezen na vse strani. Vrhu tega je ugotovljeno, da prenašajo bolhe kužne bacile po večini s svojim izmetkom, ki ga puste na kraju ugriza. Iz izmetka prodirajo bacili po mali ranci v človeško telo.

Velikega pomena za prenašanje nalezljivih bolezni so brezdomno tudi hišne muhe. Glede griže je to neizpodbitno dokazano. Pred par leti se je v bakteriološkem laboratoriju v Hannoveru pripetilo, da je počil stekleni pokrov nerabljen Petrijevske skodelice. V takih skodelicah se na želatinskem hranilu vzgajajo bakterije. Pod pokrov je prišla muha, ki je lazila po želatini. Predstojniška laboratorija je zanimalo, kaj bo posledica, in ravnal je s skodeli-

co prav tako, kakor da bi bil vanjo vcepil bakterije. Po par dneh vzraste obilo kultur: pred vsem razne plesni, pa tudi bacili griže in difterije ter razni streptotoni stafilokoki, povzročevalci gnolenja. Bakteriji so se očitno držali muhih nog, od koder so prišli na želatino in so se razplodili. Iz laboratorija niso mogli biti, kajti v takih zavodih mora vladati najstrožja snaznost in čistoča, sicer bi bakteriologi ogrožali sami sebe. Ta slučajna poskušnja je zanimiva in velepoučna. Kaže nam opasnost hišne muhe. Širše okolice muhe k sreči ne morejo ogrožati, ker njih polet ne sega predaleč. Toda v hiši bolnika in nje bližnji okolici postanejo lahko vsem stanovančcem nevarne. Ta slučajna poskušnja nas uči, da moramo zlasti skrbno zaklepati in pokrivati hrano in jedila, po katerih muhe kaj rade posejajo. Ako imamo na primer v hiši bolnika z grižo ali tifusom, ki s svojimi izločili trosi bacile, je neizogibno, da prenesejo muhe bacile na jedila, s katerimi se potem lahko okuži ta ali oni sostanovalec.

Eno pa izpričujejo vsi navedeni primeri, osnovno ugotovitev bakteriologa Kocha, da je glavno izhodišče kužnih bolezni vsikdar zopet oboleli človek. Pri njem moramo torej v prvi vrsti pričeti z odvračalnimi napravami. Pri kužnih boleznih, ki jih prenašajo žuželke, pa moramo razen tega stremeti za tem, da onemogočimo bakterijem in praživalicam razmnoževanje izven človeškega telesa. Razpravljanje o tem bi šlo preko okvira tega članka. Omenimo naj na primer le, da se morajo cece-muhe vsake dva do tri dni napiti živalske krvi. Preiskavanje njih želodčne vsebine je dogladno, da je to skoraj izključno kri krodilov. Ako bi torej v rekah in jezerih osrednje Afrike s pokončevanjem jajc in zatiranjem mladičev iztrebili krodilole in obenem posekali ali požgali goščavo tik ob vodah, bi vzeli cece-muham življenjske pogoje in s tem onemogočili tripanozomom razmnoževanje. Enake namene zasleduje pri malariji osuševanje močvirij, ki bi komarjem vzelo življenjske pogoje, parazitom malarije pa možnost razpljoevanja.

Pravni vestnik.

PRISILEN KRST?

V četrtek 13. t. m. se je vršila pri upravnem sodišču v Celju razprava o tožbi dr. Ernesta Rekarja, veleindustrijalca na Jesenicah proti odločbi pokrajinske uprave, oddelek za prosveto in vero v Ljubljani v sledeči zadevi:

Z odlokom od 26. maja 1923 je naročilo okrajno glavarstvo v Radovljici dr. Ernestu Rekarju, da mora dati krstiti svoja dva zakonska otroka moškega spola Milček in Mojček po r. k. obredu, ker se bi sicer proti njemu postopalo kazensko in se bi uradoma odredil obred krsta potom pristojnega cerkvenega organa. Okrajno glavarstvo je utemeljilo svoj odlok s tem, da v smislu čl. 1 zakona od 25. maja 1868 drž. zak. 49 sledijo zakonski otroci veri staršev, v kolikor pripadajo istemu veroizpovedovanju. Da pa postanejo otroci člani rimskokatoliške cerkve, je predpogoj obred krsta. V tem smislu je tudi bilve upravnno sodišče na Dunaju večkrat razsodilo. Z ozirom na stališče dr. Rekarja, da določa čl. 12 ustave kraljevine SHS, da nihče ni dolžan sodelovati pri verozakonskih dejanjih, svečanostih in obredih, je bilo okrajno glavarstvo mnenja, da je to vpoštevati izjeme, katere določa navedeni člen in sicer: 1. ob državnih praznikih in svečanostih; 2. v kolikor to odreja zakon za osebe, ki so podložne očetovski, varstveni in vojaški oblasti. S cit. zakonom od 1868 pa je določeno, da sledijo zakonski otroci veri staršev in da morajo po interpretaciji tega zakona otroke krstiti v slučaju, da so katoličani. Vrhu tega pa je treba otroke prstiti v svrhu vpisania v rojstne matrice, ker otrok v smislu zakona od 9. aprila 1870 drž. zak. 51 okrajno glavarstvo ne vodi v evidenci, župni urad na Jesenicah pa jih more šele vpisati po izvršenem krstu, ker šele potem postanejo otroci člani r. k. cerkve.

Priziv, ki ga je vložil dr. Rekar proti temu odloku na pokrajinsko upravo, je slednja zavrnila iz razlogov navedenih v odloku okrajnega glavarstva. V tožbi na upravno sodišče je dr. Rekar, zastopan po dr. Alojziju Kobalu, odvetniku v Ljubljani, izvajal, da je tudi krst verozakonsko dejanje in obred, h kateremu se torej tožitelja v smislu čl. 12 ustave ne sme siliti, razun v kolikor to odreja zakon za osebe, ki so podložne očetovski, varstveni in vojaški oblasti. Res je, da ta člen dopušča izjeme, v kolikor je odrejen z zakonom za osebe, ki so podložne očetovski oblasti. Ne postojal pa noben zakon, ki bi silil očeta, da bi dal otroka krstiti. Zakon od 25. maja 1868 drž. zak. 48 samo določa, da sledijo zakonski otroci veri staršev, torej eo ipso v tem slučaju rimsko-katoliški veri. Zakon pa ne nalaga staršem dolžnosti, da morajo dati otroka krstiti. Stara avstrijska interpretacija je bila od avstrijskih sodišč izvajana iz oportunitetnih razlogov, kot koncesija stališču r. k. cerkve. Tudi kar se tiče vpisovanja v rojstne matrice, lahko ukaže okrajno glavarstvo župnemu uradu, da ima otroke kot r. k. v matrice vpisati, pri čemer se lahko dostavi v matrico, da otroka nista krščena. Tudi si nasilnega krsta otrok ni lahko predstavljal.

Razpravi pred upravnim sodiščem je predsedoval predsednik upravnega sodišča g. dr. Vrtačnik, referiral je g. upravni svetnik dr. Šteska, tožbo pa je zastopal odvetnik dr. Ernest Kalan iz Celja.

Pri izvajanju tožbe se je še opozorilo, da je krst brez dvoma obred katoliške cerkve.

kve in da je čl. 12 ustave, v kolikor govori o izjemah, razumeti tako, da bi ne glede na to, da ni starega zakona, ki bi določal obveznost staršev, da dajo otroke krstiti, bil potreben nov zakon, ki vsebuje tako določbo, ker ustava, ki postavlja splošne norme, pri določanju izjem gotovo ni mislila na stare avstrijske zakone, temveč je zakonodajalec imel v mislih nove zakone, ki se bodo še izdali in bodo ustavne določbe dopolnili. Nadalje da je določba ustave o otrocih, ki so pod očetovsko oblastjo, razumeti tako, da imajo starši pravico siliti otroke za udeležbo pri obredih, da se gre torej za vpoštevaje očetovske oblasti, ne pa za koncesijo napram cerkvenim predpisom.

Upravno sodišče je razsodilo, da se tožba zavrne in je svojo razsodbo obširno utemeljilo.

Ker je vprašanje principijelne važnosti in pristupen še priziv na državni svet, bo šele leta izrekel končno stališče.

— **Izvršbe sodnih določb v Jugoslaviji** o ozirom na pravna področja. «Jugosl. Lloyd» št. 62 poroča o tem važnem poglavju in vprašanju takozv. medpokrajinskega prava v naši državi. Pravi, da se še dandanes nekatere sodne upirajo izvrševati sodbe iz drugih delov naše države in navaja med njimi zlasti gradske sudove za Beograd i Curkaricu. Mi smo o tem justično-separativnem pojavu že pisali in razpravljali. In čudimo se, ako sploh še more kak jurditič ali justični «mentalitet» dvomiti o izvršljivosti sodbe, izrečene od tega ali onega kjerkoli v naši državi se nahajaločega sodišča, glede vesoljega našega državnega teritorija. To pa še vkljub temu, da se je zagrebški stol sedemice o tem vprašanju izrekel povsem jasno in pravilno, češ da je vsaka jugoslovenska sodba izvršljiva v celi naši državi. Jugosl. Lloyd poudarja povsem pravilno, da naj se do izjednačanja zakona v naši državi od kompetentne strani natanko normira in reši to zelo važno vprašanje. Tudi mi se pridružujemo temu predlogu in menimo, da se naj ta odlok izda čimprej in zelo «popolarno-jasno». Potem ko pač onemogoči vsako izbegavanje zlasti severnih sodb na — našem jugu. Dr. K. V.

Sokolstvo.

— **Društvo za zgradbo Sokolskega doma** v Sp. Šiški ima svoj redni občni zbor v nedeljo 16. marca ob 15. uri v sokol. telovadnici. Odbor.

— **Industrijalci, podjetja, veletrgovci!** Mnogo jih je med vami, ki bi mogli še stopiti v vrsto onih, ki so že storili v častni meri svojo dolžnost napram veliki misli, ki gradi «Sokolski Tabor». Kličemo vas! Trkamo na vašo zavednost, na vaš narodni ponos in na vašo ljubezen do Sokolstva. Trdnjava na Taboru se dviga in ne dolgo, bo stala ponosna in nepremagljiva! Velik je cilj in žrtve vreden. Ali žrtve je treba velikih! Mnogo nam še manjka, predvklno Din 600.000, da dopolnimo proračun Din 3.350.000, toda res skoraj malenkost napram, že doseženim uspehom. Stevilke govore, da je gradbena akcija bila trdno zasnovana, da je torej vredna vašega zaupanja! Zato prispevajte po svojih najboljših močeh, prispevajte s srcem, da rešimo Tabor! Odbor društva za zgradbo doma Sokola i. v Ljubljani.

Turistika in sport.

TURISTOVSKI KLUB

«SKALA».

(Občni zbor.)

Turistovski klub «Skala» je zaključil svoje tretje poslovno leto z občnim zborom dne 6. tm. Udeležba članstva je bila polna. Občnega zbora so se tudi udeležili: dr. Stanko Tominec kot zastopnik Slov. plan. društva, Rudolf Badurja, referent za turistični promet ministrstva trgovine in industrije ter Evgen Sila za Jugoslovanski zimsko-sportski savez.

Ob 421. je otvoril predsednik prof. Janko Ravnik občni zbor, pozdravil navzoče delegate in članstvo, se v svojem nagovoru spomnil umrlega člana in odborika Stanka Trnkocija in v stvarnih besedah orisal klubovo delovanje ter njega pomen in smernice za bodočnost. Klub ni nikako cepljenje sil, osredotočen pri Slov. plan. društvu, pač pa ima to važno nalogo vzgajati turiste ter razširjati in poglabljati idejo alpinizma osobito med mladino.

Nato je podal tov. Stanko Tominec tajniško poročilo, v katerem orisal notranje klubovo delovanje, podal poslovno statistiko ter med drugim poročal o ustanovitvi podružnice na Jesenicah, katere delovanje je jako uspešno, kar je toliko pomembnejše, ker so njeni številni člani večinoma amaterji delavci.

Blagajnik tov. Janko Košica je podal nato blagajniško poročilo. Najzadanejši dohodki so bili članarina in prostovoljni prispevki. Za nabiranje slednjih se je največ zahvaliti gđc. Lizi Eberlovi in gđc. Prosenčevi.

O delovanju kluba na polju smučarskega sporta in zimske turistike je poročal tov. Janez Kveder. Omenjal je smučske tekme na Rožniku (9 km), Golovcu (klub-ska 32 km), Planici (15 km), Rakeku (18 km) in Pieševici (18 km), pri katerih je skupno nastopilo 56 članov, 20 članke in 6 naraščajnikov. Doseženi rezultati so se vzeli z zadovoljstvom na znanje. Nadalje je poročal o važnejših zimskih turah, ki so jih priredile posamezne skupine v tej sezoni, omenil sankaški tekmi na Jesenicah in v Bohinju, pri katerih so vsa prva mesta zavzeli člani jeseniške podružnice. Poročilo je zaključil z apelom na več skupnosti pri klubovih smučarskih teletih.

Iz poročila tov. Rožmana, načelnika županijskega odbora, je razvidna potreba in korist klubov. Mnogo potov, katerih stare markacije so že pobeделе, se je na novo z novimi značkami markiralo. V kolikor se veliko delo ni izvršeno, se izvrši prihodnje sezono.

Tudi foto-amaterski odsek vrši važno delo. Iz poročila tov. Pintarja je razvidno, da se je to leto začelo z izvrševanjem diazotizacij, ki se bodo uporabljali pri turističnih predavanjih. Odsek izvršuje tudi planinske razglednice, katere so na razpolago v klubovnem lokalu.

Tov. dr. Mauri je orisal pomen turnih kontrolnih pol. Sklenilo se je, da imajo vsi zakasneji izpolnjen vrniti do 30. marca. V bodoče se bodo morale vsake leto oddajati najkasneje do 1. novembra. Oni, ki v določenem roku ne vrnejo izpolnjenih kontrolnih pol, se ne morejo smatrati za redne člane, temveč postanejo avtomatično neoporni.

Na predlog tov. Sile je bil predsednik tov. Janko Ravnik z ozirom na njegove velike zasluge za klub soglasno izvoljen za mandušt-njem za častnega člana.

Pri volitvi novega odbora je tov. Šturm prečital kandidatno listo, ki je bila soglasno sprejeta. Predsedstvo novega odbora prevzame zopet prof. Janko Ravnik in je upati, da bo pod njegovim vodstvom klub procvetel tudi v nadalje.

Fri slučajnostih je bilo na predlog g. Badiura sklenjeno sklicati v kratkem sešnanek vseh klubovnih smučarjev, na katerem bi se podale smernice za bodoče delo.

Ob 11. je predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor.

★ ★ ★

— Motoklub Slovenija vabi vse člane in po njih vpeljane goste k domači zabavi z razdelitvijo nagrad za minulo sezono, ki se bo vršila v torek dne 18. t. m. ob pol 9. zvečer v salonu gostilne pri Kavčiču na Prulah. — Odbor.

— Nedeljske nogometne tekme. V nedeljo 16. t. m. se vršila na izrišču SK Ilirije ob 17. uri dve zaporedni tekmi za olimpijski pokal. Na prvi tekmi nastopita SK Ilirija in Primorje. Na drugi ob 15.30 pa SK Hermes in Jadran. Obeta se velik sportni spektakel, ker postavljata klubi svoja najboljša močstva. Predhodna vstopnica v trafikli Sevar do nedelje opoldne. Cene: sedeži 15 D, stoječi 10 D. Stojlišča za dilaže in volake 4 D, sednje samo v predhodnji. — L. N. P.

Pismo iz Kočevja.

K pangermanskim pojavom.

Kočevje, 12. marca 1924.

Do avgusta 1921 se je nahajala naša industrijska občina v rokah lokalnih Nemcev pod vodstvom tudi od Slovencev visoko čislane, med tem umrlega Alojzija Loya, bivšega deželnega poslanca itd. Takrat je prešla občina v slovenske roke na podlagi občinskih volitev. Premožensko upravo pa je še danes v rokah Loyercev in zmernih Nemcev, odličnih in uglednih meščanov, ki uživajo tudi v slovenskih krogih popolno zaupanje. Ti Nemci delujejo s Slovenskih v roki v vseh obliki in gospodarskih vprašanjih, varujejo sicer korektno svoje nacionalno stališče.

Nasproti tem Nemcem pa stoji mlajša generacija, izšla iz šulferajnskih, sudmarkovskih in drugih pangermanskih šol pod vodstvom advokata dr. Hansa Arka, zdravnika Trbovelske premož. družbe dr. Georga Rötthela, nekoga Ganslmayrja ter nekaj krčmarjev in kramarjev. Blizu tej skupini stoji tudi tiskar Pavliček, čigar strupena vloga ob prevratu še ni pozabljena in ki ni niti naš državljani. Ta skupina mestnih Kočevjarjev si domišlja, da je le ona poklicana v vodstvo okraja, seveda v pangermanskem duhu. Svojo oporo ima v kočevskem dekanu Erkerju in par njegovih kočevskih duhovnih sobratih (Staracerkev, Koč. Reka, Koprivnik) in ga šolska oblast trpi v okraju. Ni ga državne urada, kjer bi ta skupina ne imela svojega tajnega zaupnika. Poslanec Schauer, ki se pogosto mudi v Kočevju, konfirira le s to grupo, dočim voditeljev Loyerve stranke ne obiskuje več.

Po krahu z idejo kočevske republike je ta skupina prišla v javnosti v ozadje. Zlasti, ko je se v »Konsumverzinu« po par svojih eksponentih pokazala take lastnosti, da bo o stvari moral govoriti še državni pravdnik. Pri različnih alkoholnih nočnih sešajih pa jo je še leta 1923 »pogruntal«, kako si opomore: polasti se Premoženske uprave, ki prezentira vrednost kakih 40 do 50 milijonov, sklene za predstoječe občinske volitve kompromis, glasom, katerega naj dobe Slovenci zaupanstvo, oni pa Mestno hranilnico s 45 milijoni vlog in s pomočjo teh dveh premožnih ustanov lastno banko z blagovnimi oddelki. Glede odjemalcev in javnosti se je sklenilo, da se nasproti Nemcem agitira z nacionalno idejo pod terorističnim lokalnim in osebnim pritiskom, Slovence izven okraja in drugod pa naj se kaže formalno prijazno korektno lice. (Ta načrt je prvi dni avgusta 1923 razkril v »Pismu iz Kočevja« že »Slov. Naroda«, Op. uredništva.)

In šli so takoj na delo. Pritiskali so na vseh koncih in krahi, da se volitve v »Premožensko upravo« čim prej razpišejo. Stvar se je vlekla eno leto. Končno so stopili do par vplivnih Slovencev ter ponudili sporazumno kompromisno listo. Slovenci so v principu pristali in kmalu nato so bile razpisane

v »Premožensko upravo« volitve, ki so se vršile 11. t. m. Ko je bilo treba postaviti kandidate, so sklicali ti nacionalni zbor svoje »Bauernpartei« ter samolastno postavili svoje nacionalne kandidate, same zaupnike in voditelje svoje nacionalne »Bauernpartei«. Slovencev, so rekli, da zaradi tega ne morejo vzeti v listo, ker da jim niso pravčasno imenovali svojih kandidatov. Ko so Slovence tako potegnili, so pobrali okrog ogromne večine žensk in zunanjih neinformiranih volilcev pod različnimi pretekami pooblastila in se tako, zmage sigurni, pripravili na boj.

Ko so Slovenci uvideli zahrbito postopanje nemških nacionalcev, so stopili z Loyerci v zvezo, postavili z njimi skupno listo in jo na javnem shodu volilcev dne 8. marca po ponovnih neuspelih pogaanjih z nacionalci za sporazumno listo, proklamirali za narodno mešano listo, kateri na čelo je stopil industrialec Josip Rötthel. V nedeljo in ponedeljek so šli na delo — toda pooblastila so bila v ogromni večini že v rokah nemških nacionalcev, ki so delali s strahovitim nacionalnim pritiskom. Vedeti je namreč treba, da od 290 volilcev v občinskih dokladnikih ni niti 50 Slovencev bilo vpisanih, dočim so Nemci reklamirali vse, kar leže in gre. Krepro jih je podpiri kočevski čakan Erker in nič manj inozemec in tiskar Pavliček kot predsednik obrtnikov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. marca 1924.

»Ergo erravimus« — torej smo se zmotili.

Apis, Hefajst, gromonosec Jupiter, Izis in Oziris, Buddha, Allah, Koliko jih je bilo in koliko jih še bo? Človeštvo je imelo, ima in bo imelo različne bogove. Če se ozremo v davno prošlost, vidimo v primeri z današnjo dobo bistveno razliko v zunanji zasnovi in predstavi pojma božanstvo, zamen pa bi iskali pri raznih narodih in v raznih vekih razliko v pomenu in namenu verskega čuta. Kaj je bilo in kaj je še danes bistvo pojma Bog? Ne oblika, ne znanost, ki je le pripomoček za lažje razumevanje, temveč tista nadnaravna, vsemožna in vseobsegajoča sila, ki vodi ter ureja vse, kar se nahaja v vesoljstvu. To silo so si različni narodi v različnih fazah razvoja predstavljali različno. S svojo zunanjo obliko je vera sporedno s splošnim kulturnim razvojem menjala, pojem božanstva se je sčasom razvil in spreminjal, vera, ki je rezultat psihičnih procesov in posledica gotovih zunanjih vplivov, ki pa mora zlasti v prenosnem človeku priti do izraza tudi na zunanji, je hodila po vijugasti poti od prvotnih megleh in dokaj primitivnih zunanjih zasnov in plitvega, psihičnim zmognostim tedanjega človeka odgovarajočega notranjega izraza do današnjih kompliciranih verskih nauk. Veri v edinega Boga v obliki nebesnega telesa, živali ali kipa je sledila vera v množico bogov, ki so sedeli in vladali na najvišji gori, potem se je polihelzem znova umaknil monoteizmu in tako se je vršil ta psihološki proces vse do današnjega dne, ko nastopa klerikalizem s trditvijo, da je njegovo božanstvo edino pravo in da so vse druge vere zmotne.

Ce bi živeli še stari Egipčani, Grki ali Rimljani, bi se morali trkati na prsa in priznati — ergo erravimus. In če bi sodobni kristjani podaljšali niti svojega življenja za nekaj tisočletij, bi morda tudi prišli do spoznanja — ergo erravimus. Kajti kdo nam jamči, da verski čut čez tisoč let ne naše nove znanje, ki bo razkril, da je bilo in bo, pa je zmotno. Tako trditve je seveda neutemeljena, nezmiselna in naivna. Kakor vsi naši predniki, tako se lahko motimo tudi mi. Od brezboštva do vere v Boga in nasprotno je samo en korak. Absolutne resnice sploh ni in trditve, da je ta ali ona forma absolutno zunanji znak verskega čuta absolutno pravilen, je sad fanatizma ali pa duševna kratkovidnost.

Pač pa je nekaj, kar ostane večno, kar se je rodilo s človekom in leže z njim v grob. To je njegovo duhovno življenje, njegovi notranji, dobri in slabi nagibi, ki jih mora usmerjati neka višja sila, da ne izgube svoje pozitivne vrednote. V to je poklical verski čut. Misel o nadnaravnem, vsemožni sili in o večni tajni onstran groba mora nati konkretno predstaviti in ta je v vseh službah božanstva. Vera kot moralni regulator človeškega življenja je potrebna, odveč pa je fanatizem in čisto odveč so vsi tisti zunanji privekl, ki so izpodrinili in nadomestili v našem slučaju prvotno krščanstvo. Zato se nam zdi »Slovenčeva filozofski elaborat in njegovo veseli pod spreobrnjenim grešnikom

Udeležba pri volitvah je znašala skoro 90 odstotkov. Od 280 volilnih upravičencev je volilo nič manj kot 245. Dve glasovnici sta bili neveljavni, tako da je absolutna večina znašala 122 glasov. Od oddanih glasov so dobili nemški nacionalci 131 glasov, Loyerci in Slovenci pa 112 glasov. Absolutna večina nacionalcev znaša torej le 9 glasov.

Z ozirom na zahrbito postopanje nacionalcev in dejstva, da so prezentirali volilni komisiji krog 60 pooblastil od zapeljanih žensk ali izven mesta stanovalcev volilcev, pomenijo te volitve faktično poraz nemških nacionalcev. Brez zunanjih pooblastil bi ne imeli niti 100 glasov, dočim bi jih imela lista Rötthel 107. Med volilci meščani ima torej skupina Rötthel večino. Pri občinskih volitvah, ki se jih udeleži ca. 400 slovenskih, od teh volitev izključenih volilcev, nimajo nacionalci seveda nobenega izgleda na zmago. Računati moremo kvečiem na neznatno skupino 4 do 5 mandatov od 24. Kot čujemo, se bo zveza z Loyerci in med vsemi Slovenci v svrhu skupnega plodovitega delovanja ohranila, a proti izvršenim volitvam v »Premožensko upravo« vloži rekurz, ki bo dokazal, da nacionalci nimajo absolutne večine veljavnih glasov in torej tudi pravice do izročitve uprave ne.

Plate'em ne samo skrajno subjektiven in površen, temveč tudi tendenciozen in enostranski.

★ ★ ★

— Dva brata. »Slovenec« prav pridno sekundira v njegovi gonji proti našemu prednemu časopisu glasilo JKZ »Domoljub«. V zadnji številki priobčuje obširen članek, v katerem na prav naiven in fanatičen način blati napredne liste ter agitira zase in za svojega brata iz Kopitarjeve ulice. Tudi »Domoljub« ni včas, če se dotaknemo dvojne morale katoliške duhovščine, ki je med vojno s križem in rožnim vencom vzpodbujala slovenske fante, da so šli v boj proti Srbom in Rusom. Navzlic svoji zakrknjenosti in fanatizmu pa je vendar to glasilo vsajkih mamic priznalo, da je tudi duhovnik zmotljiv in lahko kaj napačnega napravi. To priznanje je za nas tem večje važnosti, ker dokazuje, da so bile vse naše trditve glede razlike med teorijo in prakso sodobnega katolicizma popolnoma točne in pravilne. S tem je »Domoljub« obenem tudi obsojal na neuspeh svoje kampanje proti našemu listu, kajti v očeh ljudi, ki mislijo z lastno glavo, ne more izgubiti veljave tisti, ki pobija laž in brani resnico. »Domoljub« svetujemo, naj tudi v bodoče priznava svojo zmotno in dvojno moralo duhovščine, kajti na ta način si bomo prej na jasnem, kdo je objektiven in kdo uganja samo demagogijo.

— Jubileja izdaja »Novega Vremena«. V Beogradu izhajajoče glasilo ruske emigracije v naši državi »Novoje Vremja« je proslavilo v četrtek dne 13. t. m. svojo 48letnico. Pred 48 leti je izšla prva številka tega lista, čigar ustanovitelj je Aleksej Sergejevič-Suvorin. Suvorin je bil vse življenje vnet, iskren in zelo agilen slovanofil. List je kmalu po ustanovitvi postal splošno-slovenski. V času revolucije je »Novoje Vremja« zavzelo odločno protiboljševiško stališče, za kar je bilo kmalu kaznovano in je moralo prenehati izhajati. Ponovno se je pojavilo v Beogradu, kjer izhaja še danes in zastopa protiboljševiške interese ruske emigracije. Sedanji urednik je sin ustanovitelja, Mihail Aleksejevič-Suvorin.

— Češkoslovaško odlikovanje. Češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Jan Šeba je včeraj na svečani način izročil načelniku v zunanem ministertvu in bivšemu poslovnemu odpravniku v Pragi Branku Lazareviču češkoslovaško odlikovanje belga leva.

— Kaj je z novimi uličnimi napisi? Lansko poletje so naši »skrbni« upravitelji občinski očetje prekrstili in nanovo imenovali več kakor sto ljubljanskih ulic, trgov in cest. Nismo sicer posebno naklonjeni takim eksperimentom neprastnih prekrščevanja uličnih imen, ker se zavedamo, da take stvari povzročajo veliko dela in truda ne le uradom, zlasti zemljiški knjigi, temveč tudi političnim organizacijam, smo pač mnenja, če se je že rekel A. se mora reči tudi B. Če so torej nova imena sklenjena stvar, se mora tudi gledati na to, da se pravčasno nove ulice označijo z novimi uličnimi napisi. Če je novo ime samo na papirju, ne pa na zidu, nima občinstvo prav ničesar od tega in se novemu imenu sploh privaditi ne more. Če ga ne vidi, Stavimo glavno, da ni pet ljudi v Ljubljani, ki bi vedeli, kje je n. pr. Janševa ulica, Gralovičeva ulica ali pa Kocenova ulica. In vendar so volilni imeniki sestavljeni na podlagi teh novih uličnih oznach. To bo nesoglasje, zmed in povpraševanja ob čem morebitnih volitvah, kar bo volilce trdilo, da stanuje

v tej in tej ulici, v imeniku pa se bo ulica glasila popolnoma drugače. Na dan torej z novimi uličnimi tablicami!

— 60 vagonov pšenice in 2 milijona dinarjev so nabrali naši Nemci in poslali v Nemčijo svojim gladnim sorodnikom. »Balkan« vprašuje vlado, kako je mogla dopustiti, da se kaj takega zgodi. »Sedaj slede Nemcem lahko.« piše list, »naši Madžari in zbirajo za »gladne« Madžare na Madžarskem ter Turki v Makedoniji za gladne Anatolice v Turčiji. »Balkan« žigosa početje Nemcev, ki mislijo na vse prej, samo ne na našo državo in na tiste nesrečnike, ki gladujejo v Dalmaciji. Črni gori, v Hercegovini in v Liku, medtem ko njihovi nemški sodržavljani v Banatu in Bački na račun dobrih poslov, ki jim jih omogoča naša država, zbirajo milijonske pošiljke za tuje državljane! Pa kaj hoče! Nemška zavednost in organizacija! Koliko bi Jugoslovenci nabrali za svoje rojake, če bi na primer gladovali naši Korošci, Gorjanci ali Istrani? Bojimo se, da bi bila zbirka zelo klavrna!

— Ustanovitev gozdarske šole v Sloveniji. Kakor javlja današnja »Samouprava«, je minister za šume in rube sestavljal posebno komisijo, ki odputuje v Slovenijo, da prouči vse za ustanovitev moderne gozdarske šole potrebne okolnosti in da sondira teren za to šolo. Ta komisija ima izdelati tudi učni program in pravilnik.

— Srbohrvaščina na osnovnih šolah se dosedaj v Sloveniji ni povsod počevala, deloma ker je primanjkovalo učiteljev, deloma na kmeth iz nekatereh ovir lokalnega značja. Višja šolska oblast zahteva sedaj podatke o tem: na kolikih in katerih šolah se do zdaj že ali še ne poučuje srbohrv. jezik, odn. na katerih šolah naj bi se uvedel in koliko učnih oseb bi bilo v to potreba.

— Zgradba dveh mestnih šolskih poslopj. Kakor čujemo, se bo v eni prihodnjih občinskih sej občinski svet še enkrat pečal s zadevo zgradb dveh šolskih poslopj (za deško in dekliško meščansko šolo) in druga na oglu dr. Tomanove in Gačeve ulice (za deško in dekliško osnovno šolo). Obe dve poslopji bi stali sedaj okoli 30 milijonov. V ta namen mora najeti mestna občina posojilo. Na realiziranje tozadevnega sklepa glede zgradb pritiska poleg prenapolnitve sedanje mestnih šol tudi pokrajinska uprava; zato je stvar akutna. Toda: kje naj občina dobi kredit?

— Osemdesetletnica. Jutri slavi v krogu svoje rodbine svojo 80-letnico naš somiščan g. Anton Luckmann. hišni posestnik v Gradišču, oče odvetnika g. dr. Frca Luckmanna. Jubilar je sicer nemškega mišljenja a je bil vedno odločno naprednega prepričanja, zato je tudi vsikdar volil iz prepričanja z napredno stranko in je tudi njegova rodbina že desetletja naročena a naš list. Radi svoje konjunktantnosti, prijaznosti in srčne dobrote uživa v vseh krogih splošen ugled in spoštovanje. Še na mnoga leta!

— Pogreb vladnega svetnika Šabca v Škofjeloči. Včeraj dopoldne ob 9. so pokopali v Škofjeloči vladnega svetnika Šabca. Pogreba se je udeležila malodane vsa Škofjeloča. Tudi iz bližnje in daljne okolice, zlasti iz Poljan je prihitelo mnogo pokojnikovih sorodnikov, prijateljev in znancev, da ga spremljajo na njegovi zadnji poti. Nagrobnik govor je imel pokojnikov prijatelj od mladih nog g. dr. Karol Triller. V prekrasnem in v srce sežalčnem govoru se je poslovlil od pokojnika in mu zaklical zadnji »Z Bogom!«

— Osmrtki za plakat Ljubljanskega veseljenja. V sredo dne 13. t. m. se je vršila seja predsedstva glavnega odbora in upravnega sveta veseljenja, katere so se udeležili tudi g. dr. Milutin Zarnik, akad. slikar Iv. Vavpotič in akad. slikar Rhard Jakopič. Imenovani gospodje so tvorili jury pri ocenjevanju predloženih 31 plakatnih osnutkov. V nagrado se je dodelilo osnutku pod štifro »Voljadr«, gospod Josip Beneš. II. nagrado se je prisodilo osnutku »Glohuša«, gospod Trdin. III. nagrado šifri »Naše«, gospod prof. Saša Santel. Nadalje so bile dodelene tri priznanice in sicer za Osmutek »Tovora«, prof. Saša Santel, osnutek »Gozd«, Bogumil Gorazd in mali osnutek na kartonu, geslo »Rdeče + modro-črno«, ime nepoznano.

— Oskrajne učiteljske konference se bodo vršile letos v Sloveniji v dobri od 10. do 25. junija it. In sicer v vsakem šolskem okraju zase. Referat si izbere lahko vsak učitelj sam. Kakor čujemo se vrši okrajna učiteljska konferenca za Ljubljano na temelju sklepa konferenčnega odbora dne 12. junija dopoldne ob 9. v dvorani Mestnega doma po potrebi pa tudi v sokolski telovadnici v Narodnem domu.

— Naročitev vagonov na glavnom kolodvoru. Iz trnovskih krogov smo prejeli tole pritožbo: Ako naročiti voz za nakladanje blaga, ga moraš naročiti 48 ur prej. In obenem založiti kavicijo 200 D. Ako čez 48 ur potem, ko si vagon naročil, neprenehoma močno dežuje, ali ako imaš kakšen drug seveda tehten upravičen zadržek, da vagona ne moreš naložiti, izužiš založeni vložek 200 D. Tudi pravo križavo pot moraš napraviti, ako hočeš vagon naročiti. Najprvo moraš v pisarno na postaji, kjer poveče svoj željo, da bi rad imel 1 vagon. Tam dnhit potrdilo, da si res zapreš za voz. S tem potrdilom greš k nastajni blazalni, ki se nahaja ¼ km oddaljena od pisarne, to je pri skladišču. Tu oddaš dotični listek vložek kavicijo 200 D. Tudi to d-hit za to posebno potrdilo. S tem potrdilom se nanašiš zopet ¼ km daleč na postajo v listo pisarno, kjer ti že bil nekakej potrdilo o uplačani kaviciji ter moraš na to sam nanašati v knigo, za kdal, kakog vagon želiš imeti in kam po-

stavljen za nakladanje. Tu ti da gospod uradnik navodilo, da je najboljšje, če se greš glede vagona še osebno domeniti k g. skladiščniku, ki ima svojo pisarno ¼ km od postaje proč. ob Metelkovi ulici. Ko si voz naložil, greš k skladiščniku ob Metelkovi ulici, da ti na vozni list potrdi, da si res vagon naložil. Od tu greš ¼ km daleč na postajo s tem potrdilom, kjer ti zopet na potrdilo od uplačane kacije potrdijo, da se ti sme pri blagajni založena kavicija izplačati. Od postaje do postaje blagajne pri skladiščniku, kjer dobiš vložek nazaj, je pot zopet ¼ km dolga. Uradniki, ki ta posel opravljajo, niso samo za to tukaj, oni imajo vse to izvršiti še poleg vsega ostalega svojega posla. Ne sede vedno v pisarni, temveč se nahajajo tudi na prosti in dotičnik ki se mu mudi, lahko čaka nanj v snegu in dežju po pol ure, to je željeznici vseeno. Zato smo upravičeni zahtevati takojšnjo rešeduro. Če že izdaja direkcija željeznice take predpise glede založitve kavicije in če tega predpisa ne ukine na vsaj poskbi za to, da se ves ta posel izračni le enemu uradniku v eni in isti pisarni, ne tako, kot dosedaj, da ima ta posel pet ljudi v rokah, ki je vsak v drugi pisarni. Čas je denar kako more potem žel. uprava od trgovcev zahtevati, da izgube vsakokrat pol dneva?

— Celjske vesti. — Seja občinskega sveta se je vršila v četrtek zvečer. V začetku seje se je župan dr. Hrašovec v spominskiem govoru spomnil dveh umrlih mož: ministra n. r. Vilima Bukšega in nadzornika Ivana Šubica. Šlavil je zasluge umrlega Bukšega, katere si je pridobil s svojim javnim in političnim delovanjem za konsolidacijo naše mlade države ter s podrobnim udeleževanjem za zboljšanje gmetnega položaja našega delavstva. Drugi zaslužni mož umrli nadzornik Ivan Šubic si je po dolgotrajnih bojih stekel neveljavnih zaslug za obrtno šolstvo v Sloveniji. Občinski svetniki so obema pokojnikom zaklicali slavo. — Nato je poročal župan, da je minuli četrtek v imenu občine čestital ob 80 letnici dr. Sernecu, kateri si je kot starosta celjskih Slovencev pridobil s svojim neumornim delovanjem za našo narodno stvar neveljavnih zaslug. Občinski svet je dr. Josipa Serneca imenoval soglasno za celjskega častnega občana. — Sprejel se je poslovni red za uradništvo mestnega magistrata. — Učitelstvu deške in dekliške meščanske šole se dovoli odškodnina za kurjavo, razsvetljavo in stanarino. — V domovinskem zvezu se sprejme Josip Kargl, Anton Ržinek, Ana Grobelnik, Josipina Juhar in Jakob Wengust. — Vloži se ugovor proti premetstvi upravnega sodišča iz Celja. — Razpravljalo se je glede grobov, ki zapadejo po 20 letih na mestnem pokopališču. — Sklene se sklicati anketo, na kateri bi se razpravljalo glede pomoči brezposelnemu delavstvu po vzorcu one v Mariboru. — Mestni župni cerkvi se dovoli 5000 Din za zvonec. Razpravljalo se je tudi o preureditvi »Gazije« v športno igrišče. V tem oziru pa se ni moglo sklepati, ker je postala seja proti koncu nesklepčna. — Demokratska stranka za celjsko okoličje je priredila v četrtek zvečer v gostilni Grašek na Spodnji Hudinji svoj tretji sešnanek. Udeležilo se je šestanka lepo število članstva in tudi takih, ki so na novo pristopili v organizacijo. Posebno je bilo razveseljivo, da smo na sestanku lahko v naši sredi pozdravili tudi stare napredne Trnovčane, ki so se sestanka v lepem številu udeležili ter vsi priljavili svoj pristop v organizacijo. G. Mistia je navzočim obrazložil program demokratske stranke in so njegovim izvajanjem vsi pazno sledili. Nato se je vršila debata o raznih stvareh in vsak je čisto po domače povedal svoje misli in želje. Redni demokratski sestanki v naši okolici kažejo, da se organizacija v okolici krepko širi in da je bilo prirejanje takih sestankov nujno potrebno. — Seja eksekutive srezkega odbora JDS se vrši v gredajočo popoldne ob 14. uri v Narodnem domu v Celju. — Državni ambulatorij v Celju je začel delovati s 1. januarjem 1923. Tekom leta je bilo pregledanih 420 oseb in skler 250 možkih in 152 žensk. Zakonskih je bilo 66, samskih 298, otrok 38. Od vseh pregledanih je bilo spolno bolnih 306, kožno bolnih 80, negativni izvid je imelo 16 oseb. Ordinacija je bilo 3850. — Zdravstveno stanje je bilo v Celju v zadnjih dveh mesecih povoljno. Pojavilo se je samo par slučajev škrlatice in ošpic. — Sejem. V soboto 29. marca se vrši v Celju takozvani središnji žilinski in kramarski sejem. — Celjsko Sokolsko društvo sklicuje za ponedeljek 17. tm ob 20 zvečer sešnanek članstva v restavracijo Narodni dom. Na dnevnem redu so važna vprašanja s posebnim ozirom na Savezno skupščino in zagrebški sahor. — Radi tatvin je bil pred celjskim okrajnim sodiščem obsodjen na 4 mesece ječe 15 letni pastir Ferdinand Kobala iz Rogaske Slatinje. — Nova obrtna zadruga v Celju. Oddelek ministertva za trgovino in industrijo v Ljubljani je odobrila z odlokom ob 3. tm, ustanovitev »Kovaške zadruge v Celju za politični okraj celjski, včevši sodni okraj rogški. — Zdravstvenišk Dabarna odaja koncesijo za prevažanje gostov v našem za doho treh let.

— Mariborske vesti. Sprejemi pri velikem županu. Veliki župan g. dr. Ploi je pričel stranke sprejemati takoj naslednji dan po vrnitvi iz Pariza. Med številnimi strankami sta se nahajali tudi dve deputaciji: ena uprave Narodnega gledališča (intendant g. dr. Brendič in operni ravnatelj g. Mikrovič) v zadevi sanacije občinske Narodnega gledališča; druga Kreditne in stavne zadruge »Molma« (predsednik g. Horvat, podpredsednik g. Jagodič in tajnik g. Pircl). Z vabilom na udeležbo k otvoritvi razstave gradbenih načrtov v nedeljo dopoldne G. veliki župan je obliubil, da se otvoritve udeleži. — Uredba Narodnega gledališča za pečenje. Velod vladne krize ne ostane vse prečnie in intervencije radi zvišanja subvencije Narodnemu gledališču brezuspelne.

Gledališka uprava je dozdaj dobivala Din 300.000 državne podpore. Sedaj so to podporo znižali na 100.000 in le pod pritiskom komaj na 200.000 Din. Zaprošena pa je bila podpora v znesku 1.000.000, kot minimalna svota za redno vzdrževanje gledališča. Da naša Jobova vesi pred kratkim ni bila pretirana, se je dne 14. žal tudi od merodajne strani potrdilo. Uprava je za petek večer sklicala na zadnji odločilni sestanek razne interese in posebne prijatelje gledališča. Namen tega usodnega sestanka je bil poskus najti izrednih virov, ter posvetovanje glede nadaljevalne taktike. V slučaju, da tudi ta poskus ostane brezuspešen, izjavlja uprava, da je primorana že v soboto dne 15. tm. odpovedati celemu obseju. To bi bila za Maribor v nacionalnem in kulturnem oziru katastrofa. Maribor izgubi svoje Narodno gledališče — ako se posreči s tem v zvezi nemškonačionalni načrti, naibnje za vedno. S tem je vprašanje gledališča prešlo tudi na politično polje. Najbolj neredno prihaja ta kriza sedaj pred raznimi volitvami za radikalno stranko v Sloveniji, zlasti na Štajerskem, ker se jo spletko obdolžuje, da je ona to krizo povzročila na lupo Nemcem. Tudi za SLS postaja to vprašanje kočljivo. Dočim se namreč jugoslovenski klub na čelu mu dr. Korosec, ki je posebno pisal upravi Narodnega gledališča, da klub po možnosti podpira to vprašanje, za katerega uspeh pa je trenutno malo upniti, se od raznih strani zahtuje, da kmitski zastopniki te stranke na deželi po shodih glede gledališča v Mariboru zatrjujejo, da naj si meščani pač sami skrbijo za svoje gledališče, s tem se očitno križajo interesi iste stranke na deželi in v mestu, kjer tudi pristavi SLS smatrajo kot nujno potrebno, da se narodno gledališče v Mariboru že iz nacionalnega obzira vzdrži. Kakor rečeno, bo sestanek dne 14. tm. usodnega pomena. — Graški župan v Mariboru. Kakor smo že poročali, se vrši v nedeljo v Mariboru likvidacija poleg že omenjenega projekta tudi raznih drugih važnih vprašanj, ki so došli še obstojala nepojasnjena med Mariborom in Gradcem izza predvojnega režima. Ta važne konference, ki jo od naše strani vodi g. župan Grčar se udeležijo tudi graški župan, ki pride v Maribor že v soboto. Konferenca se vrši v nedeljo dopoldne. — K razstavi gradbenih načrtov so vabljena tudi ljubljanska gradbena podjetja. Razstava je tako aranzirana, da se sprejemajo vsak dan po otvortivni novo dospele načrti, s čemer obeta razstava vsak dan večje in novo zanimanje. V ugodnem slučaju se razstava tudi podaljša in izpopolni s raznimi načrti vseh predmetov (opreme, gradbeni material itd.) ki so v zvezi z gradbo stanovanjskih hiš. — Narodno gledališče. Četrtekova vprizoritve Wiedove satirčne komedije 2 x 2 = 5 je nudila občinstvu izreden užitek, zlasti nekateri prizori so bili izkrani prav dovršeno. Posebna zasluga režiserja g. Železnika, ki je nastopil v vlogi Paula Abela in žel obilo simpatičnega priznanja, kakor tudi ostali igralci.

— Smrtna kosa. Včeraj je umrl v visoki starosti g. Ivan Rakovec, orož. stražmojster v pok. Pokojnik je kot orožnik vestno opravljal svoje odgovorno službo in bil kljub svoji službi dober narodnjak. Služboval je na Kranjskem po raznih krajih. Ko je stopil v pokoj, se je nastanil v Ljubljani. Pogreb bo jutri v nedeljo 16. tm. ob 16. iz Mestnega trga 17. na pokopališču k Sv. Križu. Blag mu spomin!

— Smrtna kosa. Umrl je 9. t. m. v svojem rojstnem kraju v Ljubcu pri Pliberku (Avstrija) živinozdravnik g. Anton Močilnik. Po nesrečnem plebiscitu je moral bežati ter je nato služboval kot uradni živinozdravnik v Prevaljah in Mokronogu. Zavrtna bolezen ga je zgrabila in pokopala v najlepši moški dobi — imel je šele 33 let. Vsa, ki je imel priliko spoznati njegovo iskreno dušo, ga bo ohranil v najlepšem spominu. Bodj mu rahla rodna zemlja, za katero je kot zaveden Slovenec veliko trpel!

— Pločevinaste cigarete. Danes dopoldne je nam prinesel v uredništvo neki kadilec cigarete »Zeto«, kupljeno v eni izmed ljubljanskih trafik, katere vsebina je bila — pločevinasta. Pod papirnati ovlojem je bil namreč v celi dolžini kos pločevine, kakor se rabi za fabrikacijo škafelj. V pločevini je bilo malo tobačnega prahu. Tobočna uprava torej fabricira sedaj že pločevinaste cigarete. Skandal! Ali res misli ta uprava, da je za kadilce vse dobro, samo da jim izžema denar?

— Jez pri Kolesiji ostanilo v kratkem iz Gradaciščne struge. In s tem jezm bo konec tudi — mestnega kopališča v Kolesiji, na čegar poslopju bo le še solnčna ura spominjala mimoidoče ljubljance na to napravo.

— Odprava carinarnice. Finančno ministristvo je odpravilo oddelke celjske carinarnice v Solčavi.

— Sprejem v otroško bolnico se vrši počenši z dnem 15. marca 1924 izključno le v splošni bolnici v Ljubljani.

— Pisce selike. Sredi marca imamo mraz, kakor druga leta meseca januarja. Vzrok temu je velika množina sneza. Tolažimo pa se, da se kmalu ogreje in da solnce kmalu odnese popolno zmago. Sicer pravi pregovor, da ena lastavica še ne naredi pomladi ali velika jate vračajočih se ptic selik proti severu, ki so v zadnjih dneh preletele naše pokrajine, nam le vzbujajo upanje na skorajšnji nastop pomladi. Pisce selike gotovo občutijo, da je konec zime in da drbe kmalu tudi v severnih pokrajinah prehrano, katere imi sicer v zimskem mrazu tamkaj primanjkuje.

— Hišni posestnik in snazjenje dimnikov. Poročilo nam: Od strani dimnikarjev se množe pritožbe, da se nekateri hišni gospodarji upirajo snazjenju svojih dimnikov, ki jih morajo dimnikarji po predpisih vsaj enkrat na mesec očistiti. Ker se s tem nepremišljenim ravnanjem izpostavljajo posestniki požarni nevarnosti, je takšno postopanje kaznovljivo, zlasti ker postane ogenj v dimniku lahko opasen tudi sosednim poslopjem.

— Škod brezposelnih bo v torek 18. tm. ob 18. v Mestnem domu.

— Sprememba imen železniških postaj. Ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu javlja, da je dovoljena sprememba naslovov sledečih postaj: »Ponikva« na železniški progi Ljubljana—Karlovec spremeni svoje ime in bo nosila naslov »Ponikva na Dolenskem«; »Ponikva« na progi bivše lužne železnice Maribor—Zidani most drbi naslov »Ponikva«; Konjice na progi Konjice—Zreče se bodo imenovali »Slovenske Konjice« radi razlike od Konjic v Bosni; »Slatina« na progi Barč—Pakrac dobi naslov »Podravska Slatina« za razliko od postaje »Slatina« v Srbiji.

— Razglaš. Zdravilišče Dobrna pri Celju odda koncesijo za prevažanje gostov iz Celja v Dobrno, za dobo treh let v najem. Potreben je avto-omnibus za 14—16 oseb. In event. osebni avto za 6 oseb. Prevažanje gostov se vrši od 15. maja do 30. septembra. Na razpolago je garaža, magacin za bencin in stanovanje za šoferja. Ponudbe je polagati najpozneje do 10. aprila t. pri upraviteljstvu zdravilišča Dobrna pri Celju, kjer se izvejo tudi drugi podrobni pogoji.

— Najmanjši inženir v Jugoslaviji. Na beogradski tehniki je položil pred kratkim izpit za inženierja-arhitekta 23 letni Voja Sinič, ki pa ni večji nego petletni deček. V 5 letu svoje starosti se je močno prehladil ter je na to dobil hudo živčno bolezen. Bil je operiran od nekega dunajskega zdravnika in operacija je uspeša dobro, samo rasel ni Sinič več. Danes ni večji nego je bil takrat ob operaciji. Zanimivo je, da je Sinič izvrsten športnik in s posebno vmezo goji nogomet, jahalni in plavalni šport. Po poročilih beogradskih listov je eden najboljših plavčev v Beogradu.

VSI prosvetni in telovadni veter Sokola I v Unionu, soboto 15. marca

— Iz Amerike. V Newyorku je umrla rojakinja Ana Medle, rodoin iz novomeške okolice. — Tragična usoda. Tragična smrt je doletela Slovenca, 22 letnega Alojzija Brodarica, rodoin iz Podzemlja na Dolenskem. Slednji je prišel pred tremi leti iz stare domovine in se nastanil pri svojem bratu Martinu Brodaricu. Zaposlen je bil pri Nuckolls Packing Company in se je pred kratkim, t. j. meseca oktobra poročil z hčerko farmerja L. Potokarja. Žena pa ga je kmalu zapustila in se ni vrnila, navzlic temu, da jo je šel dvakrat prositi, da se povrne k njemu. V ponedeljek, 11. februarja pa so ga našli v Puelu na tihu ležati mrtvega. Bil je povožen in pretrgan na dva dela. Ne ve se, ali se je ponesrečil, ali je morda izvršil samomor. — Gilbert Minnu sta v zgodnji mladosti umrla 13 letni Henry Nose in rudar Frank Bartun. Slednjega je zadela mrtvoud.

— Ribolov v državnih revirjih. Lovske karte za ribj lov v državnih revirjih izdaja ministrstvo šum in rud preko svojih direktij. Sportna karta za ribolov v kakšni reki stane na leto 30 Din, rečna karta za lov z mrežo stane na leto 200 Din.

— Železniška nesreča pri Virovitici. Dne 14. tm. je na postaji v Virovitici zašel med odbijace vagonov skladišni delavec Mato Sturm. Bil je težko poškodovan in so ga prepeljali v tamošnje bolnico, kjer je baže že podlegel poškodbam.

— Smrt pod vlakom. Na zagrebškem kolodvoru je lokomotiva povozila manipulanta drž. železnice Dragotina Dobrotinška, rodoin iz Celja. Stanoval je v vagonu ter je po nesreči prišel pod lokomotivo, ki ga je povozila do mrtvega. Pokojnik je bil star šele 32 let.

— Velika ponevarba v Sarajevu. V Sarajevu je bila te dni odkrita aferica, ki je vzbudila po celotnem mestu veliko senzacijo. Prijel je bil orožniški narednik Rade Jevtič in slednjega ljubica Desanka Pavič. Oba sta živelja zadnje čase skrajno razkošno in potratno, ter vzbujala splošno pozornost. Sedaj se je ugotovilo, da je Jevtič z raznimi prefriganimi manipulacijami poneveril 250.000 Din.

— Roparski umor v Velikem Bečkerek. Pred dnem je bil v Velikem Bečkerek s sekuro ubiti in nato oropan 64 letni Winer Milenko. Oblisti so uvedle obširno zasledovanje za držnimi morilci.

— Radi alimentov v smrt? Dne 9. tm. je Josip Turinek, 45 letni posestnik v Skornem pri Šoštianju zapustil svoj dom in se ni več vrnil. Sumi se, da je izvršil samomor in sicer baže radi tega, ker bi moral za svojega nezakonskega sina plačati alimente. To ga je tako potrla da je šel raje v smrt.

— Zamet so pripeljali v kratkem času 32 vagonov špirita, okrog 20 vagonov vina. Radovan pa poleg tega še 15.000 paketov igralnih kart. Za tihotapce se je zavzel predvsem advokat na Sušaku dr. O. Supilo. Posredovalcem so izdali garancijsko pismo za tri milijone dinarjev, ki naj bi jih izplačala neka banka, čim bi se posrečilo izposlovati pri carinskih organih, da postopajo z blagom v Bankinu in Delti tako, kakor svoj čas z blagom na Sušaku v tretji coni. Posredovalcem pa ni zadoščevalo garancijsko pismo, temveč sta zahtevala za potne in druge stroške v gotovini še 200 tisoč Din. ki so jih tihotapci tudi izplačali. Menimo, da je ta špekulacija prišla pravočasno na dan in da ne bo nikogar, ki bi si upal podpirati ta atentat na državno blaginjo!

— Vremenska napoved. Dunaj, 14. marca. Uradna vremenska napoved za 15. tm. Javno, zjutraj mraz, čez dan nad mrljo.

Lov za ženo od 17. do 19. marca — v KINO TIVOLI —

— Tihotapstvo in špekulacija na naši meji. Iz Sušaka poročajo o veliki tihotapki aferi, ki vzbuja v jugoslovenski javnosti vihar ogorčenja. Gre za korupcijo s carino in trošarino na Delti in Bankinu ob priliki evakuacije. Tam so tihotapci nakupili mnogo italijanskega blaga, od katerega je bilo treba plačati visoko carino. Računali so na to, da se jim posreči spraviti blago v našo državo brez carine in trošarine, ter zaslužiti milijonske svote. Glavno delo za to špekulacijo se je koncentriralo pri filijalki nekdanje Pester Komercialbanke na Reki, sedaj Banca commerciale Triestina podružnica Reka. Glavni tihotapci so Radovan, Grubič, M. Sternberg Bonunga, Franci, Riboli, Crnković in Bier. Ta družba se je pečala že prej s tihotapstvom. Na Delti, v Bankinu in

Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštnino 25 D). Elza lilično milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštnino 46 D in 10 % doplatka in drugi Elza-preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DOJA, Elzatr 32. 238. Hrvatsko.

— V novo preurejeni gostilni na Tržaški cesti št. 4. se odslej točno garantirano pristna vina in sicer: dolenski cviček s Trške gore lit Din 12 pristni beli hmeljec lit Din 13, pristna portugalka din 14, pristni zavrčan iz graščice Aukenstein, sedaj Bori din 16. Vsakovrstna delikatesa mizla in gorka jedila po najnižjih cenah. Specialiteta dnevno golaš in vampi. Za obilen obisk se priporoča gostilna »Pri Nestlinu«, Tržaška cesta 4.

„Snežni raj.“
Kino „Ljubljanski dvor.“
St. Moritz, eden najromantičnejših krajev v Švicarskih Alpah, je pozorišče sliadnega filma „Snežni raj“, ki res po pravici zasluži svoje ime. Film je poln mikavnih prizorov, fenomenalnih zimskih sportnih atrakcij avtorističnih scen in nežnih ljubavnih momentov. Kdor ni videl krasnega filma „Lavina“, naj si ogleda film „Snežni raj“, katerega se sme po pravici vzporediti s prvomenenim.

Modna krojačnica
J. Sušnik
se je preselila v Selenburgovo ulico 4

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA.
Danes se je vršila pod predsedstvom predsednika dr. Karla Trillerja bilančna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, na kateri je bila odobrena po ravnateljstvu predložena bilanca zavoda za l. 1923. Bilanca izkazuje v vseh panogah poslovanja napram oni za l. 1922 znaten napredek kljub hudi denarni krizi, v kateri se je nahajalo tekom celega leta celokupno gospodarstvo v naši državi.

Skupni promet banke v minulem letu je presegal znesek 28 milijard dinarjev, blaginjski promet pa je dosegal skoro znesek 12 milijard dinarjev. V naslednjem navajamo nekoliko števil iz bilance tega zavoda za l. 1923 in l. 1922 (v oklepajih):
Od celokupnih aktiv banke v znesku 422.000.000 dinarjev (383.000.000 Din) odpade na blaginjo 11.600.000 dinarjev (13.200.000 dinarjev), na valute 360.000 dinarjev (520.000 Din), na mešice in devize 41.000.000 dinarjev (47.000.000 Din), na vrednostne papirje 19.400.000 dinarjev (21.200.000 dinarjev), na predujme na papirje 14.000.000 dinarjev (19.000.000 dinarjev), na dolžnike 297.000.000 dinarjev (250.000.000 Din), na realitete 18.000.000 dinarjev (3.000.000 Din), za konsorcijske račune 9.300.000 dinarjev (8.800.000 Din) in na druga razna aktiva 10.000.000 Din (19.000.000 Din).

Med pasivi so izkazani delniška glavnica z 49.999.950 dinarji (20.000.000 dinarji), rezervni fond z 7.000.000 dinarji (15.400.000 Din) v l. 1923 zmanjšano vsled prenosa Din 12.500.000 — iz računa rezerv na račun delniške glavnice), pokojninski fond z 2.000.000 dinarji (1.500.000 Din), vloge na knjižice in na tekočem računu z 100.000.000 dinarji (isto), razni upniki z 232.000.000 dinarji (211.000.000 Din), trate in lastni akcepti z 8.500.000 dinarji (8.800.000 dinarji), ostalo pasiva z 22.000.000 dinarji (23.000.000 Din).

Izkazani čist dobiček za poslovno leto 1923 znaša Din 8.210.756.14 napram Din 4.240.970. — v letu 1922.

Na bilančni seji upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke se je sklenilo predlagati občnemu zboru, ki se vrši dne 5. aprila ob 16. popoldne v bančni dvorani v novi palači Ljubljanske kreditne banke, izplačilo 12 % dividende v znesku Din 18. — (Din 17. — za l. 1922) na vsako delnico po Din 150. — nominalne (Din 100. — nom.), dotirati redni rezervni sklad z zneskom Din 409.228. —, dodeliti posebnemu fondu za dublone kontokorentne terjatve Din 2.000.000. — ter poleg statutarjih tiantim nakloniti kot dotacija bančnemu pokojninskemu fondu Din 250.000. —, določiti za izplačilo bilančne remuneracije uradnistvu Din 250.000 in prenesti na novi račun Din 111.456.14.

— 44. redni občni zbor »Kmetске posojnice Ljubljanske okolice r. z. o. z. v Ljubljani« se je vršil dne 12. marca t. Bilančne postavke dokazujejo ponovno, da se je zavod razvil v največji in najčistiji zavod svojega ustroja ne le v Sloveniji, temveč v celi naši kraljevini. Upravno imetje se je dvignilo na Din 74.096.096.75. Razveselijo je za čas splošne tesnosti na denarnem trgu lanskoletni prirastek po Din 11.577.049.96 pri hranljivih vlogah, ki so izkazale dne 31. decembra 1923 99.192.855.97 Din. Iz poročila ravnateljstva posnemamo, da je zavod, svest svojih starih tradicij

lam izdatno koristil domačemu gospodarstvu v največji dobi. Obdržal je čim kulturnišče obrestno mero pri kreditih in v kritičnem času minulega leta ni brezobzirno omejeval ter odpovedal in tirjal posojila, ki so dosegla vsled tega 61.454.124.02 Din. Da se je omogočilo to stanje, se je posluževal zavod reeskompta pri »Narodni banki«, ki je znašal dne 31. decembra 1923 Din 6.755.000. —, a ga zavod poslej stalno in znatno znižuje. Čisti dobiček je dosegel Din 907.846.89. Po pripisu novih dotacij iz dobička so dosegli rezervni zakladi Din 1.469.624.98. K znižani postavki lastnih vrednostnih listin po 8.855.887.50 Din se ponovno povdaria, da vsebuje ista izključno le prvovrstne češke in jugoslovanške papirje, in da so odpisana vsa volna posojila in vsi avstrijski in ogrski papirji. Nizke bilančne postavke zavodovih nepremičnin na najboljših prometnih mestih v Ljubljani nudijo med drugim tudi lajku dokaz solidne in trdne zgradbe zavoda. Številno deležnikov se je zvišalo na 4235. Denarni promet je dosegel 457.384.198 Din 80 p. V obče koristne narodne namene je določil bilanca zbor Din 60.000. — Zavod je zmogovito preстал dobo splošne denarne krize preteklega leta, ki je dosegla sredi jeseni svoj višek. Nagel in visok porastek hranljivih vlog ter izdatno povpraševanje posojil zlasti v prvih dveh mesecih tekočega leta 1924 pa opravčuje zavest, da je denarna tesnost vsaj na ožjem domačem trgu trajno premagana. Predsednikom je bil izvoljen Ivan Knez, veletržec in posestnik v Ljubljani, v upravni svet pa Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani, Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani, Feliks Stare, veleposesnik na Kolovcu ter Anton Pogačnik, posestnik v Sp. Siskji; v nadzorstvo pa Ivan Rus, veleposesnik na Grosuplju, Alojzi Vodnik, posestnik v Ljubljani ter Josip Šušteršič, veleposesnik v Senički.

— Izvoz železniških prarov. Finančni minister je odobril izvoz železniških prarov v dolžini 2.40 do 2.70 m pod pogojem, da se državi izroči popreje od izvoznega kontingenta 25 % prarov v naravi na račun izvozne carine.

— Kako gnojmo hmeljo? Hmeljska rastlina je podobna človeku, ki mora opravljati dan za dnem težka dela, za kar potrebuje tudi krepke hrane in primerne počitke. Tudi hmeljska rastlina ima težko nalogo; ona mora pač leto za letom j. 20—25 let poganiati tri po 10—12 metrov dolge trte katere morajo venčati zeleno listje ni nebori zlatih kobil. Vseled tega je nujno potrebno, da se hmeljski nasadi gnojijo vsako leto. Kdor ima zadostno množino dobro preležanega hlevskega gnojja, temu ni treba segati po umetnih gnojilih. Ker pa pri nas vobče primanjkuje hlevskega gnojja moramo si pomagati z umetnim. Vsako drugo ali tretjo leto je pa hmelju hlevski gnoj v svrhu tvoritve črne prsti neobhodno potreben. Vporaba umetnih gnojil, dasi je prav priprosta, dela hmeljarjem še mnogo preglavice, če tudi se je o njej govorilo na shodih, pisalo po časopisih in so se dajala pojasnila od slučajja do slučajja. Pri uporabi umetnih gnojil je treba vpoštevati sledeča vprašanja: a) Kaj bom dal? b) Kdaj bom dal? c) Koliko bom dal? d) Kako bom dal? — ad 1. Dati moramo to, kar rastlina potrebuje, namreč: fosfor, kali in dušik. Torej ne z enim, nego s tremi gnojili moramo gnojiti, ad 2. Gnojimo v jeseni in spomladi, ad 3. Spomladi damo vsaki rastlini 8—10 dkg kostnega superfosfata, 6—7 dkg 40 % kalliieve gnojne soli in 4—5 dkg žveplenokislega amonijaka ali isto množino apnovega dušika. Superfosfat, kalijsvo sol in amonijak smemo pred uporabo pomešati in obenem trošiti. Ap. ov dušik se pa ne sme mešati s superfosfatom in s kalijsvo soljo in se trosi 8—10 in še več dni pozneje. Dušična gnojila uspejajo najbolje takrat, če se trosijo, ko je rastlina že ozivela. Hmeljarsko društvo dobi v kratkem žveplenokislega amonijaka po približno 5 Din za 1 kg in ga

še lahko nekaj odda svojim članom. Kdor ga želi, naj se hitro zgleda. Razpisane položajne z umetnimi gnojili spomladi 1924 se udeležijo sedem hmeljarjev in sicer: 1) g. Ocvirk Martin, Mala Pirešica, 2) Drev Ivan, Rečica na Pakli, 3) Hauptman Josip, Gorica, 4) Slander Ivan, Grajska vas, 5) Jurak Anton, Micojnice, 6) Prislovšek Franc, Drešnja vas in 7) Sporn Viljem, Braslovče. Uspehi teh poljškov se bodo objavili.

— Anton Petriček.

— g Svinjski selem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 14. marca se je pripelalo 191 svinj. Cene (v oklepajih cene zadnjega sejma). 5—5 tednov stari komad Din 225—230 7—9 tednov 275—325. 3—4 mesce 500—650 (650—675) 5—7 mesecev 1000—1125 (875—1000) 8—10 mesecev 1325—1500 (1125—1300) 1 leto stari 1750—1850 (1750—2000) kg žive teže 17.50—21.25, (22.50—24) kg mrtve 25—27.50 (26.25—30) kožo komad 175—225. Kupčija je bila to pot zvalineša.

— g Novosadski blagovna borza 14. marca. Na produktini borzi notirajo: Pšenica haška 78—79 kg 2%, 4 vag. 323.50, banatska dupl. kasa, pariteta Zenta 1 vag. 332.50, ječmen 67 kg. dupl. kasa, 1 vag. 330, banatski pomladni 67 kg. 1 vag. 330, koruza haška, dupl. kasa, 21 vag. 245—260, haška 5 vag. 256, moka štev. 64 1 vag. 315—322.50. Tendenta slaba.

Borzna poročila.

Zagreška borza.
Dne 15. marca. Prosti promet.
Notirajo: Curih 14.16—14.165, Pariz 3.50—3.85, London 350—351, Milan 3.49, Newyork 81.3—81.50, Praga 2.36—2.37, Dunaj 0.1152—0.1155.

Inozemske borze.
— Curih, 15. marca. Današnja borza. Beograd 7.05—7.125, Praga 16.65—16.75, Newyork 577.50—578.25, London 24.75—24.77, Pariz 27.45—27.50, Milan 24.70—24.75, Berlin 1.29—1.31, Dunaj 0.08125—0.08175, Amsterdam 214—214.75, Bokarešto 3—3.10, Solija 4.10—4.20.

— Trst, 15. marca. Današnja predborza: Beograd 28.50—28.75, London 101.20—101.50, Pariz 108.50—109, Newyork 23.20—23.35, Praga 67.25—67.75, Curih 402—406.

— Beograd, 15. marca. Današnja borza. Dunaj 0.1155, Ženeva 1417.50, Budimpešta 0.1150, London 352, Milan 352.50, Pariz 385, Praga 237.25.

— Dunaj 14. marca. Devize: Beograd 870—874, London 305.000—306.000, Milan 305—306, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3272—3288, Praga 2049—2059, Curih 12.305—12.355. Valute: dolar 70.860—71.260, dinar 867—873, lira 3050—3070, česka krona 2034—2050.

Društvene vesti.

— Predavanja iz socialnih predmetov. Društvo nameščencev avtonomnih socialnih zavodov v Ljubljani, Gledališka ulica 8/IV je organiziralo, uvaževaje splošno nepoznanje in nezanimanje za socialno politične ustanove, strokovna predavanja, potom pri njem organiziranih članov, uradnikov naših socialno-političnih zavodov. V Ljubljani se vršijo ta predavanja pod egido društva samega. In se bo čas, kraj in predmet posameznih predavanj sproti in pravdočasno naznanjal. Za predavanja na deželi daje društvo na prilašeno željo primerne predavatelje na razpolago. Na gornje namero omenjenega društva se posebej opozarjajo stanovske organizacije.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je urečela iz poravnave tvrde Kl & B. z dediči L. P. za dr. Tavčarjev sklad 500 Din, za kateri dar se nalikrenek še zalivaluje.

— Predavanje v društvu »Soča«. Danes v soboto 15. marca bo podal v salonu pri »Levus« vladni svetnik g. dr. Rudolf Andreka zanimive turistične in krajevske črtice pod naslovom: »V kraljestvu Ratitovec«. Ratitovec (1669 m) je gora ne daleč od gorške meje, ter je znana po svojem krasnem razgledu in po svoji prelepi flori. Na njej gradi podružnica S. P. D. Krekovo kočjo, ki se otvori letno. Člani, prijatelji in ljubitelji gorā udeležite se polnočevilno tega lepega in društvu »Soča« prvega planinskega predavanja. Pričekaj točno ob 1/21 zvečer. Vstop vsem prost.

— Solnočna ženska društva seja je v ponedeljek, 16. tm. ob 5. popoldne v društvenih prostorih. Odbornice pridite vse! Članice dobrodošle.

— J. n. a. d. Jadran. Redni občni zbor J. n. a. d. Jadran se vrši v soboto dne 15. marca ob 20. v društveni čitalnici. Vljudno vabimo vse g. starešine. — Odhor.

— Gospodarskega naprednega društva za šentjokski okraj v Ljubljani občni zbor je v soboto 22. marca ob 20. zvečer v gostilni pri Kavčiču. Dnevni red obsega poročila funkcionarjev glavnega odbora in načelnikov dramatičnega, pevskega, izobraževalnega, godbenega, gradbenega, vselčnega in ženskega odbora ter sprememba pravil.

— Šentjokhska knjižnica v Ljubljani Stari trg 11 posluje vsak delavnik od 4. do pol 8. zvečer.

— Českoslov. Oheo v Ljubljani upozornjuje své člene na akademiji, ktorou poručá Sokol I. v sobotu dne 15. tm. ve dvorani hotela Union. Nastavme se co ničetnij. Tyžy den, vždy, schuzka v národ domě. V neděli 16. tm. loukové divadlo. — Pašárek hledá princeznu. Začátek v 18 hod.

— Ženski odsek Gospodarskega naprednega društva za šentjokski okraj priredi za svoje članice članko v torek 18. marca ob 20. zvečer v posební sobi gostilne pri »Dachau«, Florjanska ulica št. 33. Brez posebnih vabil.

— Tomboha poštnih uslužbencev na Kongresnem trgu dne 27. aprila t. bo hmelj mnogo krasnih dobrot. Tablice po 3 Din prodajajo vsi pismošče v Ljubljani, Siskji, Viču in Mostah. Nam naklonjeno občinstvo naj se tih poslužuje. Odhor.

— Društvo »Skrb za mladino« za okraja Senteprer in Poljane v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor 21. marca 1924 v soli na Ledini ob 20. Odhor.

Najnovejša poročila.

NARODNA SKUPŠČINA.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Današnja seja se je pričela ob 9. dopoldne. Po končanih formalnostih je zbornica takoj pričela s podrobno debato o proračunu ministrstva notranjih del. Razprava je bila mestoma vihar, ker je prišlo do prekanj in spopadov med zemljoradniki in radikali oz. muslimani in radikali. Prvi je kritiziral politiko notranjega ministra posl. M. Kujundžić (dem.), ki je zelo obširno razpravljala o javnem redu in javni varnosti v naših južnih krajih. Notranji minister je takoj zgovorniku odgovoril, ugotavljajoč, da se varnostne prilike v južnih krajih in v Makedoniji od dneva do dneva izboljšujejo in da je opaziti splošno, da so prenehale akcije komitancev in drugih razbojniških tolpe, ki so ogrožale lastnino naših državljanov. Posl. Jovan Cirković (rad.) je zelo podrobno govoril o razmerah v Južni Srbiji in Makedoniji, ugotavljajoč, da so naše kraje ogrožali bolgarski komiti oz. makedonske organizacije, ki so imele svoje sedeže na Bolgarskem, a so vedno vpadale v naše ozemlje. Pravilno ni bilo, da vlada takoj od začetka ni skrbela za zadostno varnost teh krajev in da so se sprva odstranile obmejne čete. Med govorom posl. Kokanovića (zemljorad.), ki je ostro napadal notranjega mi-

nistra, ker so podrejene politične oblasti zaprle v bosanskem Prnjavoru 42 zemljoradnikov, članove tamošnje zemljoradniške organizacije, je prišlo do ostrega konflikta med radikali in zemljoradniki. Velik vihar je nastal tudi med naslednjim muslimanskim govornikom in radikali. Seja traja dalje. Danes bo sprejet proračun notranjega ministrstva.

ZEMLJORADNIKI IN BLOK.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Danes dopoldne je zemljoradniški klub izdal kratek komunike, v katerem izjavlja, da bo podpiral akcijo opozicijskega bloka, da se strmoglavi sedanji Pašičev kabinet.

ITALIJSKE POGODBE Z INOZEMSTVOM.

Mussolinijev ekspozé.

— Rim, 15. marca. (Izv.) Sinoči od 14.30 do 18.30 je trajala seja ministrskega sveta pod predsedstvom Mussolinija, ki je podal zelo obširen ekspozé o zunanjem položaju. Glede reparacijskega vprašanja je Mussolinij izjavil, da stopa to vprašanje v novo fazo in da bo Italija umela varovati svoje materialne interese. Mussolinij je poročal dalje, da je Italija za fašistovske vlade skle-

nila 17 mednarodnih trgovinskih in drugih pogodb, med drugimi z Albanijo, Češkoslovaško in Rusijo. Ministrski svet je duhovnikom zvišal letne prejemke in sicer škofom od 9000 na 12.000 in župnikom od 1500 na 2500 lir.

FINANČNA OBNOVA

MADŽARSKE.

— Beograd, 15. marca. (Izv.) Danes dopoldne je prispelo kratko uradno poročilo iz Berna, da je bil tam včeraj ob 16. podpisani protokol o finančni obnovi Madžarske. Protokol so podpisali za kraljevino SHS poslanik Milutin Jovanović, za Češkoslovaško dr. Beneš in za Rumunsko londonski poslanik Titulescu. Francija, Anglija in Italija so ta protokol podpisale že prej v Parizu.

POLITIČEN UMOR V ANGORI

— Pariz, 15. marca. (Izv.) Havas javlja, da ni bil umorjen turški minister notranjih del, kakor je to objavil londonski Reuter, nego komisar za Mezopotamijo Tefvik beg.

ANEKSIJSKE SVEČANOSTI NA REKI.

— Reka, 15. marca. (Izv.) Vrše se sijajne priprave za jutrišnje aneksijske slavnosti. Vse mesto je v zelenju in v zastavah. a jutri ob 10.30 pričakujejo prihoda italijanskega kralja, ki prispe

na bojni ladi iz Brindisija. Kralj obišče tudi Opatijo. Razširjeni so vsi civilni zakoni in druge ustavne določbe, veljavne za Italijo, danes na Reko.

POINCARÉJEVA ZMAGA V SENATU.

— Pariz, 15. marca. (Izv.) Frank se stalno izboljšuje. Včeraj je dolar notiral 21.52, ital. lira 93.55. V senatu se je razvila živahna debata o vladinih finančnih predlogih. Bivši finančni minister posl. Juvenel, levičarski radikalec, je na snočni seji ljuto napadel Poincaréja kot krivca padca franka. Pri končanem glasovanju je zmagoval Poincaréjevo stališče in je bil finančni zakon v načelu sprejet s 154 glasovi proti 141.

Darila.

Uprava našega lista je prejela za: Dijaško podporno društvo »Domovina« Din 1000, daroval g. dr. Karel Triller, in Din 100, daroval g. Šelovin-Cuden, mesto cvetja na krsto g. Ivana Šubica in za Oslepele vojske Din 250, darovala ga Fran in Roza Krapež, Din 25, daroval g. A. N. iz Štepanje vasi ter Din 30, daroval gosp. Rudolf Tenente, vsi mesto venca in cvetja na krsto pokojnemu g. Iv. Šubicu. — Za sklepe je mesto venca na krsto g. Iv. Šubica darovala mestna občina 500 Din.

POIZVEDBE.

— Zlata zapelavca je bila včeraj najdena v bližini Sv. Petra. Kdor jo je izkupil, naj se zgleda v dopoldanskih urah pri plačnem natakarnju v kavarni »Zvezda«.

Orožje.

PERZIJSKI DRAGULJI.

Poročilo iz Teherana namerava perzijska vlada prodati del kronskih dragocenosti, da si na ta način pridobi sredstva za zgradbo železnice. Dragulji, ki bodo prodani, predstavljajo ogromno vrednost in se nahajajo mednimi tudi svetovne raritete. V zbirki so med drugimi tudi te stvari: Dnaya-Noor, poleg Koh-i-Noorja najslavnejši demant na svetu. Težak je 186 karatov. Dalje »Gora luč«, demant v teži 135 karatov. — Največji turkiz na svetu. — Zlata svetovna obla. V obliki se nahajajo smaragd, predstavljajoč vesoljna morja ter dragoceni kameni, ki predstavljajo posamezne države. — Kajanska krona, v katero je vdelan rubin velikosti kurjake jajca. — Kitajski pas, obstoječ v glavnem iz biserov, smaragrov, demantov in rubinov. — Dragocene z biseri posute preproge. — Epelete, poslane z demanti. Nadalje je še nebroj drugih dragocenosti. Po mnenju večakov in cenilcev je zaklad vreden nad 35 milijonov dolarjev. Faktična vrednost pa je brezdomno večja, če se zlasti upošteva zgodovinsko vrednost gotovih zakladov.

Zadnje novosti spomladanskih oblek za gospode in za dame Konkurenčne cene. ravnokar došle. Največja izbira.

Gričar & Mejač, Ljubljana

samo Šelenburgova ul. 3.

Brez posebnega obvestila.

Potri globoke žalosti naznanjamo vsem, ki so ga radi imeli in poznali, da je danes, previden s tolažili sv. vere, za vedno zatisnil svoje oči naš dragi in dobri soprog, oče, stari oče, brat in tast

Ivan Rakovec

orož. stražmošter v p.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 16. t. m. ob štirih dopoldne izpred Mestnega trga št. 17 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 14. marca 1924.

Zalujoče rodbine:

Rakovec, Frantar, Mozetič in Pehani.

Zaklad

vsake dobre gospodnje je močno in lepo perilo, kar pa je edino mogoče, ako kupite

BELO PLATNO

v veletrgovini R. STERMECKI v CELJU, kjer najdete velikanke zalogo in cudo-vito nizke cene. Lastna manipulacija in import. Trgovci enoge cene.

CENIK ZASTONJ.

Trboveljski premog in drva dobavlja

Družba ILIRIJA

Ljubljana, Kralja Petra trg 8

Plačilo tudi na obrače.

Telefon 220 272

Prvovrstno 6000

pšenično moko

najboljše kakovosti iz najlepše bačke pšenice nudi po konkurenčnih cenah

Vinko Majdič,

valjični mlin - KRANJ.

Kupuje tudi vroče.

A. E. G. kinostrojii

najnovejše

konstrukcije

so nepreko-

slijivi! Zahte-

vajte ponud-

be od glavne-

ga zastopstva

ORIENT-FILM d. d., Subotica.

Zaloga majhnih motorjev in prvovrstnih sodobno zani-

mivih filmov.

Zahvala.

Srčna hvala gosp. ravnat. Steinbergu, uradništvu, delavstvu tovarne za klej kakor tudi sorodnikom in prijateljem za sožalje in veliko udeležbo pri pogrebu mojega nepozabljivega soproga Josipa Mohorko.

Ljubljana, 14. m. 1924.

Ivana Mohorko.

OTVORITEV tiskarne „Ažbe“

d. z. o. z.

Maribor, Koroška cesta 39.

Obratovati je pričela nova tiskarna,

ki je nestransko strogo trgov-

sko podjetje ter se p. n. občinstvu

najboljše priporoča. Izvršuje po

najugodnejših cenah vsa trgovska

del, bavi se specielno z umet-

niško trgovsko reklamo ter več-

barvnim tiskom.

Posebna: Krajno in

umetniške razglednice.

Lastniki psov, pozor!

Nekdanji lastnik splošno slovečega in občudovanega policijskega in detektivskega psa **Fixa Harrasa** otvori 1. aprila t. l. desurni tečaj za policijske ter za varstvene in stražne pse. — Ima v pasji desuri netrajnostno uspešno izkušnjo.

P. n. lastniki psov, ki jim je na dobri volji, se opozarjajo na ta tečaj. Prijave najkasneje do 20. marca 1924 na zavod za pasjo vzgojo in desuro **Rudolf Knapp**, St. Veit a. d. Gl., Kärnten, Austria. — Tečaj traja okoli dva meseca.

Rudolf Knapp, zavod za pasjo vzgojo in desuro,

St. Veit a. d. Glan, Kärnten, Austria.

Froehlich i Bichler

Prva karlovačka tvornica cementnog utornog crijepa-cementne robe, kružna peč i tvornica glinene robe „Ilovac“

KARLOVAC.

Nudi svoje proizvode: Strešno opeko navadno, zarezano in prešano, zidno opeko, cementno strešno opeko in cementne cevi.

Vse dobre kakovosti in v vsaki količini.

Pozor p. n. občinstvo!

Pri nakupu spomladanskega blaga oglejte si zalogo

Snoj & Modic

Ljubljana, Prešernova ulica Ljubljana

v palači Mestne hranilnice

kjer boste solidno z angleškimi, češkimi in francoskim blagom postreženi.

Blagovi v zalogi so po vseh različnih cenah od najfinjšega pa do najnižje cene na razpolago

Opalograf.

Zastopstvo

(samoprodaja)

za Jugoslavijo

našega originalnega Opalograf-aparata za razmnoževanje s potrebnimi se odda takoj. Samo resne in kapitala zmogne firme, ki razpolagajo s primernimi prodajalnimi lokali, naj pošljejo ponudbe na

Opalograph-Comp.

Ges. m. b. H.

Dir. J. Schlechteltner.

Wien VI.

Theobaldgasse 9.

Uzjamstvo popravljeni

LOKOMOBILI

Lanz-Wolff Gradl. god. 1914—22

HP	HP	HP	Novi
10-15	75-85	200-300	40-65 HP
15-20	80-100	300-400	50-80
20-25	90-120	400-500	70-100
25-30	100-130	500-600	100-140
30-40	120-170	600-800	120-170
40-50	130-180	800-1000	130-180
50-60	150-200	1000-1200	150-210
60-70	170-230	1200-1500	170-230

Prvorazredno generalno popravljeno. Iskusi. Jednogi. Nie tvor-ničko jamstvo. Potpuna montaža. Pogledajte naše stalno skladište

SIROVOULINI MOTORI BENZIN MOTORI

Vse mlinске stroje

prvovrstne izvršitve, naprave

modernih mlinov

rekonstrukcija in

prezidave

že obstoječih mlinov po modernem

sistemu

silosi in tavanske

žitnice, naprave za

transport žita.

Velika zaloga v Zagrebu. Obisk

inženjera, projekti, prospekti in

katalogi brezplačno

Točna dobava. Cene zmerne.

Transmisije. Potpuna montaža

BRACA FISCHER d. d., ZAGREB

Pantovčak 5

IV JAX in SIN

Ljubljana, Gospodarska 2.

Silvalni stroji

izborna konstrukcija

iz aluminija zvišev

iz tvornice v Linzu

Ustanovljena 1. 1857

Vezanje postuje

brezplačno.

Parametri deli holes

in silvalnih strojev

10 letna garancija.

Pisalni stroji „ADLER“

Ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovarni

Dürkopp, Styria, Waffelnrad.

Začasno znižane cene.

RÖNTGENOV APARAT

sistem „SANITAS“ Berlin, (preostal skoraj nov) se prod.

Aparat obsega posvinčeno projekcijsko omario, pretikalno mizo, pretikalno desko, rotax, perodeur, raztegljiv železen stativ s kamero nikl. vsi rezervni deli, induktor, železen raztegljiv stativ, cevno šablono za vsa pre-svitavanja, kakor tudi diverzne röntgenove cevi (platin) 2.150 voltov 10 am-perov. Istomerni tok se lahko priključi na vsako omrežje potom „Queck-silberverdampfer“. Aparat se prod. za polovico nabavne cene. (Predvojni izdelek, najboljši material). Samo resni reflektantini se javijo na naslov:

KAINER & BRESER, GRAZ, MARIENGASSE 9.

Liskite kože in drugo kozuhovino

barva

v neprekosljivi dovršenosti

tovarna Jos. Reich

Pollanski nasip 4.

Pisemski papir v kasetah in mapah

priporoča

NARODNA KNJIGARNA

**Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.**

MALI OGLASI

**Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—**

Službe

Išče se vrtnar

za Hrvaško, ki je tudi
vešč poljedelstva — Po-
nudbe na: Dr. Gorjan,
Zagreb, Akademski trg
br. 1. 1829

Išče se polir,

prvorsten, za betonska
in železobetonska dela
pri visokih in talnih gra-
bah, za takoj. — Obno-
va, gradbena družba z
o. z., Ljubljana, Dunaj-
ska cesta. 1896

Knjižnovodkinja,

samoisto slovenska
korespondentinja, z dol-
goletnimi izkušnjami, išče
službe. — Cenj. ponudbe
pod »Zanesljiva moč na
Aloma Company, Ljub-
ljana. 1894

Tehnik-strojinik,

jugoslovanski državljani,
s prakso, išče stalne služ-
be — strojnem, elektro-
tehničnem ali lesnem
podjetju. — Ponudbe na
upravo »Slovenar« pod
»Agilen/1878«. 1897

Poštena kuharica,

priljetna, pametna, se ta-
ko sprejme kot družini
treh oseb, event. kot gos-
podinjo, katera bi se
zastopila tudi na vrtni
dela. Hrana dobra, plača
po dogovoru in sposob-
nosti. — Naslov pove
uprava »Slovenskega Na-
roda«. 1867

izveštan gospod

z večletno prakso v tu-
in inženirstvu, z znanjem
jezičev, želi primerne ce-
lovne ali nepolovne
službe za ta o. ali s. 1.
aprilom. — Cenj. ponud-
be pod »S. J./1879« na
upravo »Slovenar«. 1867

Ekonom

z daljšo prakso, mlad, ne-
oženjen, zmožen samo-
stojno voditi gospodar-
stvo, vešč vseh gospodars-
kih del, kakor živinor-
je, sadjarstva, vrtnar-
stva, gozdarstva i. dr. —
išče primerne mesta na
kakešnem veliki posesti ali
tudi pri kakšni lesni tra-
govini z večjim obratom.
— Ponudbe pod »Zanes-
ljiva moč na upravo »Slo-
venar«. 1867

Za večjo tvornico

v Ljubljani
Bsem inženirjem in
inženirjem, ki bi bili v stanju
prevideti, izdelati, iz-
vesti, popraviti, in nato-
viti, da si v službi po-
sredujejo, trdovske iz-
kušnje, isto čimprej pri-
dobi. — Lastnostno ni-
ma ponudbe z navedbo
predstaviti, oziroma stro-
kovne predložiti, znan-
ja inženirja pod »Bodo-
post/1915« na upravo »Slo-
venar«. 1867

Prodajalica

mešane stroke želi takoj
premeniti mesto; najraje
na dečelo. — Ponudbe na
upravo »Slovenar« pod
»Zvesta/1773«. 1908

Prodaj

Dve moški kolesi

napredaj. — Rožna dol-
ina 147. 1908

Motorno kolo

»Wanderer«, dobro ohran-
jeno, se ceno prod. —
Viš št. 38. 1880

Otroški voziček

se prod. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 1862

Dve moški obleki,

popolnoma novi, napre-
daj po 800 Din. — Ljub-
ljana, Sv. Jakoba trg 5.
1897

Fotografski aparat

komplet 10 X 15, se
ceno prod. — Na ogled
pri Hugon Hübner, Ljub-
ljana, Valvazorjev trg 7.
1881

Velika biblioteka,

nad 2000 knjig, krasnih
in redkih izvodov je na
prodaj. Cena 50.000 Din.
Ponudbe pod »Biblioteka
1709« na upravo »Slo-
venar«. 1867

Cink!

Cink v ploščah vlit, iz
novih odrezkov, okrog
200 kg. se prod. — Po-
nudbe z navedbo cene je
poslati na Miloš Rožin
Trbovlje 2. 1789

Lovski voz

v zelo dobrem stanju,
olinate nal, štiridesetletni,
eventualno tudi šestdeset-
letni, radi pomanjkanja
prostora — no zelo nizki
ceni napredaj. — Naslov
pove uprava »Slovenar«
ga Naroda. 1823

Narodaj:

romladanski plaček za 5
let starca otroka, dam-
ski nizki čevlji (seni) in
visoki št. 38, dve dobro
ohranjeni moški obleki.
Stvari se lahko ogledajo
samo od 5 do 7 ure.
— Naslov pove uprava
»Slovenar«. 1901

Dve kočiji,

dve dir. kason, nar. sre-
dnje velikih koni in razno
konjsko vprego proda na
ugodni ceni trdnica Brez-
nik & Fritsch, trgovina
z železino, Ljubljana —
Istotam se kupi po naj-
višjih dnevnih cenah sta-
ro medenino, baker, cink
in druge kovine. 1501

Ku'm

Gospodarska soba
(Herrenzimmer), oziroma
samo klubfotelij — se
kupi. — Naslov pove
uprava »Slovenar«. 1892

Zlato

kupi po najvišji ceni —
Milan Košak, zlatar, Can-
karjevo nabrežje 31 (pri
Čevljarškem mostu.) 1923

Nakup lesa!

Kupimo vsako količino
rezanega lesa. — Ponud-
be franko meja v lirah
ali dinarjih na: Juvavum,
Holzindustrie-Gesellschaft
m. b. H., Zentrale Salz-
burg, Avstrija. 1770

Pozor!

Plačam po visokih cenah
stare obleke, čevlje, po-
hištvu itd. Dopisnica za-
dostuje; pridem tudi na
dom. — Martin Dramé,
Ljubljana, Sv. Jakoba na-
brežje 29. 1883

Pozor!

Plačam po visokih cenah
stare obleke, čevlje, po-
hištvu itd. Dopisnica za-
dostuje; pridem tudi na
dom. — Martin Dramé,
Ljubljana, Sv. Jakoba na-
brežje 29. 1883

Kože, verigice,

in druge divjačine. —
Kupuje za inženirstvo v
vsih mestih D. Zdra-
vje trgovina usnja, Ljub-
ljana, Sv. Florijana ulica
št. 9. 1719

Prazne sode

strojne ali pa druge
mineralnega olja kupim
vsako množino. — Odon
Koutny, trgovina z orod-
jem in tehničnimi po-
treščinami, Ljubljana,
Aleksandrova cesta št. 7.
1228

Stanovanja

Oporemljena soba
se takoj odda. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 1902

Soba za pisarno

s telefonom, v bližini
sodnice, se takoj odda. —
Emilija Pir, Ljubljana,
Sodna ulica št. 4, I. nad-
stropje, levo. 1918

Stanovanje,

oddajeno deset minut od
glavnega kolodvora (dve
sobi, predoba, kuhinja
in pritikline) z nekoliko
vrta — se zamenja z jed-
nim ali večjim brez
vrta v mestu ali na per-
iferiji. — Ponudbe pod
Zamenjava 1920 na upra-
vo »Slovenar«. 1867

Stalna listnica upravnštva

„Slov. Naroda“!

(Dosedaj smo na vprašanja naših naročnikov
glede raznih dobav od strani ljubljanskih
trgovcev in obrtnikov odgovarjali pisno;
vsled visoke poštne odgovorjamo tem potomi):

Jos. Korševan v M. Čiško perilo, žike
in enako dobite v trgovini Matek & Schein,
Ljubljana, Dalmanova ulica 13.

K. M. v P.: Električni inštalaterji v Ljub-
ljani: Ivan Mihelič, Leni pot 12; Ivan Bogataj,
Kongresni trg (Nunsko poslopje); Leopold
Tratnik, Sv. Petra cesta.

Auto: Popravila izvršuje Fran Florjancič v
Ljubljani, Selcemburgova ulica 6.

Proti posojilu

oddam v nemškem Gradu
(Graz) 1—2 sobi, de-
loma meblirani in kuh-
njo. — Ponudbe pod »Po-
sojilo/1911« na upravo
»Slovenar«. 1867

2 meblovani sobi

išče za takoj gospod z
malo družino (tujec). —
Ponudbe pod »Dve sobi
1855« na upravo »Slo-
venar«. 1867

Lepa velika

mesečna soba,
solnčna, — se odda s 1.
aprilom solidnemu gospo-
du. — Mestni trg št. 13,
II. nadstropje. — Poizve
se v trgovini. 1870

Vdova

z dvema otrokoma (6 do
8 let), išče stanova-
nje (sobi in kuhinjo).
Razume se v kuhinji, so-
bah na tedi na polju; gre
tudi za hišnico. Plaža za
par let naprej. — Naslov
pove uprava Slovenskega
Naroda. 1859

Oddam leno

stanovanje
(velika soba na cesto,
parketna tla, velika kuh-
inja, jedilna shramba, dr-
varnica, klet, mala kuh-
inja) na periferiji mesta,
3 m. od ceste elektr. žele-
znice — po dogovoru.
— Pisarne ponudbe pod
Stanovanje/1882 na upra-
vo »Slovenar«. 1867

Zamenja se

stanovanje
solnčno, s 3 sobami, vsa
soba s posebnim vhodom
in hkratno zvezano, z elek-
trično razsvetljavo — v
sredini mesta — z udob-
nim, enako velikim ali
manjšim v bližini
sodnice, I. državne gim-
nazije, dramskega gleda-
lišča, proti dobri nagradi.
— Pisarne ponudbe pod
»Zamenja/1910« na upra-
vo »Slovenar«. 1867

Dopisovanje

Kako dobiš lahko
nevesto?
Potom malih oglasov v
»Slovenar«. 1867

Rad bi hitre ženitve

bi se rad spoznal z mlado
gospodinjo ali vdovo ne
izpod 26 let staro, dobro
gospodinjico, iz boljših ro-
dovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Jožku L....!

Pisne prelože v upra-
vo »Slovenar«. Zelo
sem bila vesela. — Na
praznik pridev v Ljub-
ljano. — Počakaj na I. k.
ob navadni uri. — Veseli
lih uric prikažejo. — Te
pozdravlja Tvoja Marija.
1885

Rad bi hitre ženitve

bi se rad spoznal z mlado
gospodinjo ali vdovo ne
izpod 26 let staro, dobro
gospodinjico, iz boljših ro-
dovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Rad bi hitre ženitve

bi se rad spoznal z mlado
gospodinjo ali vdovo ne
izpod 26 let staro, dobro
gospodinjico, iz boljših ro-
dovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Vijolica!

Zakaj se ne oglasiš?
Pismo čaka v upravi »Slo-
venar«. 1867

Slavkoto

in nekaterim gospodič-
nam iz obljubljene deže-
le cvetka priporoča več
treznosti — Poldi. 1909

Mladenke pozor!

Katera bi rešila za-
kletega princa iz nepro-
stovoljne — četudi po-
zlačene — ječe, ta naj se
oglasi pod »Zlata pro-
stost/1784« na upravo
»Slovenar«. 1867

Poznanje.

Sodno leno mož, obrt-
nik, se želi seznaniti z
devotko ali vdovo do 30
let v svrhu mirnega so-
žitja. Otroci nima. Je do-
bro situiran. — Resno do-
pis na upravo »Slovenar«
pod »Mirno sožitje
1888«. 1867

Ženitev!

Bogati inženir in pro-
možni nemški gospodje
želi srečno ženitev. —
Damam, tudi brez premo-
ženja, daie diš nemško
pojasnilo Ausk Stabrev,
Berlin N 113, Stolpische
Strasse 48. 363

Ženitev!

Bogati inženir in pro-
možni nemški gospodje
želi srečno ženitev. —
Damam, tudi brez premo-
ženja, daie diš nemško
pojasnilo Ausk Stabrev,
Berlin N 113, Stolpische
Strasse 48. 363

Dopisoval bi

z naboženo, ljubeznivo
in živahno gospodinjico
srednje starosti. Sem li-
beralnega naziranja, zna-
čajan in pošten v vseh
ozihi. — Koresponden-
ca naj se naslovi: Josip La-
zarič, Zagreb I. pretinac.
1766

Mlad trgovec,

dobro situiran in ve-
stransko izobražen. Želi
znanja z enako simpatijo
ne gospodinjico iz boljših
rodovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Jožku L....!

Pisne prelože v upra-
vo »Slovenar«. Zelo
sem bila vesela. — Na
praznik pridev v Ljub-
ljano. — Počakaj na I. k.
ob navadni uri. — Veseli
lih uric prikažejo. — Te
pozdravlja Tvoja Marija.
1885

Rad bi hitre ženitve

bi se rad spoznal z mlado
gospodinjo ali vdovo ne
izpod 26 let staro, dobro
gospodinjico, iz boljših ro-
dovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Rad bi hitre ženitve

bi se rad spoznal z mlado
gospodinjo ali vdovo ne
izpod 26 let staro, dobro
gospodinjico, iz boljših ro-
dovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Gorska vila!

V nedeljo na Sv. Ka-
tarino. Kličem: »Na vo-
slo svidenje« — Tvoj
Lojze. 1886

Ženitna ponudba.

Amerikanec, došel prav-
kar iz Manitobe — po-
srečnikov sin edinec, sa-
mostojen, s premoženjem
do 200.000 dolarjev — si
išče tem potom družico
za življenje. Vzajem le
Slovenko, pridnih rok,
pošteno in moralno, sta-
ro do 28 let. Na premo-
ženje se ne gleda. Poroka
bi se skupno vrnila na
njej dom v Ameriki.
— Ponudbe pod »Mani-
toba/1813« na upravo »Slo-
venar«. 1867

Vijolica!

Zakaj se ne oglasiš?
Pismo čaka v upravi »Slo-
venar«. 1867

Slavkoto

in nekaterim gospodič-
nam iz obljubljene deže-
le cvetka priporoča več
treznosti — Poldi. 1909

Mladenke pozor!

Katera bi rešila za-
kletega princa iz nepro-
stovoljne — četudi po-
zlačene — ječe, ta naj se
oglasi pod »Zlata pro-
stost/1784« na upravo
»Slovenar«. 1867

Poznanje.

Sodno leno mož, obrt-
nik, se želi seznaniti z
devotko ali vdovo do 30
let v svrhu mirnega so-
žitja. Otroci nima. Je do-
bro situiran. — Resno do-
pis na upravo »Slovenar«
pod »Mirno sožitje
1888«. 1867

Ženitev!

Bogati inženir in pro-
možni nemški gospodje
želi srečno ženitev. —
Damam, tudi brez premo-
ženja, daie diš nemško
pojasnilo Ausk Stabrev,
Berlin N 113, Stolpische
Strasse 48. 363

Ženitev!

Bogati inženir in pro-
možni nemški gospodje
želi srečno ženitev. —
Damam, tudi brez premo-
ženja, daie diš nemško
pojasnilo Ausk Stabrev,
Berlin N 113, Stolpische
Strasse 48. 363

Dopisoval bi

z naboženo, ljubeznivo
in živahno gospodinjico
srednje starosti. Sem li-
beralnega naziranja, zna-
čajan in pošten v vseh
ozihi. — Koresponden-
ca naj se naslovi: Josip La-
zarič, Zagreb I. pretinac.
1766

Mlad trgovec,

dobro situiran in ve-
stransko izobražen. Želi
znanja z enako simpatijo
ne gospodinjico iz boljših
rodovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Jožku L....!

Pisne prelože v upra-
vo »Slovenar«. Zelo
sem bila vesela. — Na
praznik pridev v Ljub-
ljano. — Počakaj na I. k.
ob navadni uri. — Veseli
lih uric prikažejo. — Te
pozdravlja Tvoja Marija.
1885

Rad bi hitre ženitve

bi se rad spoznal z mlado
gospodinjo ali vdovo ne
izpod 26 let staro, dobro
gospodinjico, iz boljših ro-
dovnih, po možnosti tra-
govske izobrazbe. Do-
pis s polnim naslovom,
al. morebiti s sliko, pod
»Harmonija/1863« — na
upravo »Slovenar«. 1867

Proda se trgovina

a konfekcije in kroja-
skim obrtom — radi bo-
lezni. Lokal in delavnica
na najprometnejši točki
v Ljubljani kupcu takoj
na razpolago. Potreben
kapital ca. 110.000 Din —
Pisarne ponudbe pod
»Lokal/1919« na upravo
»Slovenar«. 1867

Razno

Kurja očesa
odstranim brez bolečin!
— Zalogarjeva ulica 13,
soba 1. 1865

Vino letnika 1923.

prvorstno, belo (Rizling)
od kolodvora Novi Ma-
rof za Din 5.— Ponudbe
na: Dr. Gorjan, Zagreb,
Akademski trg 1. 1828

Trboveljski

brezog
v vsaki množini — Ivana
Tren, Cesta na Gorenjski
kolodvor. 1891

Kot družabnica

želi sodelovati v kakem
podjetju vezirana knji-
govodinja — Ponudbe
z označbo podjetja in vi-
šino zahtevanega kapita-
la pod »Marilija« — na:
Aloma Company, Ljub-
ljana. 1895

Najceneje

rum, konjak, likerji vseh
vrst, kompoti, slaščice,
bomboni itd. — v novi
trgovini F. Podbovšek,
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta 33 (poleg Mencinger-
ja.) 1893

Kompanjona

Dobrovoljci in agrarna reforma

Agrarna reforma je danes eno najvažnejših socialnih problemov, s katerimi se bavi skoraj ves kulturni svet. V znamenju zahtev glede pravičnega enakomerne razdelitve zemlje med one, ki jo faktično obdelujejo, so se vršili v zgodovini človeštva krvavi dogodki, ki pa ne glede na ogromne materialne in človeške žrtve do danes še niso rodili povsem zadovoljljivih rezultatov. V nebečni državi, niti v Rusiji, kjer je socialna revolucija temeljito obračunala z napol fevdalnim agrarnimi razmerami, ne naidemo idealne rešitve tega problema. Jugoslavija pa še zaostaja za drugimi državami, kajti pri nas se prava agrarna reforma v praksi pravzaprav še niti pričela ni. Takoj po prevratu je narodni svet v Zagrebu proglasil, da pripada zemlja tistemu, ki jo obdeluje, in da bodo vsa veleposestva razdeljena med kmete. V istem smislu govori tudi kraljev manifest iz leta 1919. ki pravi: med drugim, naj bo vsak Srb, Hrvat in Slovenec na svoji zemlji svoj gospodar. Naloga smotrene agrarne reforme ni samo v tem, da odstrani fevdalni sistem in odvisnost kmeta od veleposesnika, temveč mora obsegati tudi celokupno kulturno in tehnično reformo-meliorizacijo, zaščito od poplave, izsuševanje močvirnatih ozemljit. Poleg osnovnih odredb, ki so značilne v omenjenih dveh manifestih, imamo še takozvane predhodne odredbe, označene v dekretu ministrskega sveta z dne 25. februarja l. 1921. Vse te in poznejše odredbe govore večinoma samo o načinu razdelitve zemlje in razbremenitvi kmeta z ene strani, ter o omejitvi veleposesniških pravic z druge, ne vsebujejo pa bistva agrarne reforme, ki je vse kaj drugega kot površna razdelitev zemlje. Navzlic nujnosti in važnosti visi naša agrarna reforma še v zraku in ta okolnost vpliva zelo nepovoljno na kmetisko prebivalstvo osebno v južnih krajih države. V Sloveniji, kjer odpade na 1.770.049 ha zemlje 300 veleposestev z 242.286 ha, agrarne razmere še niso tako žalostne kakor na pr. v Bosni in Hercegovini, kjer je bilo do prevrata 10.463 agrov in begov, ki so imeli na svojih posestvih 111.103 kmetijske družine, ali v Bački in Baraniji, kjer so imeli madžarski magnati nad 130.000 ha rodovitne zemlje. Za južne pokrajine je torej agrarna reforma eminentne važnosti in dekret ne bo to pereče vprašanje v celoti ugodno rešeno, je vsaka npr. na notranjo konsolidacijo države iluzorna.

Nočemo na tem mestu razpravljati v koliko so se želje kmetov in obljube vladnih organov uresničile. Spregovoriti hočemo le o kolonizaciji naših dobrovoljcev, ki tudi spada v agrarno reformo. Že na Krfu je tedanja srbska vlada sklenila nagraditi dobrovoljce za njihove zasluge z zemljo in sicer tako, da bi dobil vsak borec 5 ha, borec pa 3 ha. Kolonizirali naj bi se dobrovoljci v Banatu, Bački, Makedoniji in drugih obmejnih južnih krajih, kjer bi ob enem tvorili močno falango proti vplivu tujege elementa. V teh krajih so živeli večinoma madžarski in nemški veleposesniki, čiji zemlji naj bi po prevratu pripadla tamonjnim kmetom in dobrovoljcem. Nimamo na razpolago statističnih podatkov, da bi ugotovili, koliko dobrovoljcev je bilo doslej koloniziranih in v kakšnem položaju se nahajajo, vendar pa lahko z mirno vestjo trdimo, da niti ena desetina borec za osvoboditev in ujedinenje ni dobila obljubljenih skromnih nagrad. Ne samo to. Vlada mnogim dobrovoljcem ni niti priznala pravice do dobrovoljstva. Vprašanje priznanja takozvanih disidentov (dobrovoljcev srbskega kora v Odesi, ki so pozneje izstopili) in onih dr. Pivkovega odr. da v Italiji še danes ni rešeno. Oni srečneži, ki so dobili zemljo, so pa zdaj v tako mizerem položaju da le z največjo težavo preživljajo sebe in svoje družine. Brez potrebnega poljedeljskega orodja, brez živine in denarnih sredstev, ki bi jim omogočila začetno obdelovanje zemlje, so se naselili v krajih, kjer vladajo upravne obupne razmere. Tuji veleposesniki še niso izgubili svoje moči, oni se dobro zavedajo, kaj pomeni jugoslovanski dobrovoljec v njihovi bližini ali celo na njihovi zemlji in zato so vprizorili lueto kampanjo proti tej raji, ki je zdaj predmet vsakršnih intrig. Celó do nas prihajajo govornice o tem, kako propada zemlja v rokah dobrovoljcev, kako nazadnje prej cvetoče poljedelstvo in kako veliko škodo trpi dr-

žava zato, ker je kolonizirala neznaten del dobrovoljcev. Sirgu se vidi, da so dobrovoljci delomirni in zapravljivi, da upropastijo še to, kar so dobili in da bi bilo najbolje, če bi jim vlada zemljo zopet odvzela. Dobro vemo, odkod izvirajo te izmišljotine in kakšen je njihov namen. Madžarski in nemški magnati bi se radi znebili teh ljudi, ki jih sovražijo zato, ker so največ pripomogli, da je njihove slave vsaj do gotove meje konec. Gospoda, ki navzlic mračni prošlosti še vedno krepko sedijo na svojih stolčkih, bi rada prepričala javnost, da dobrovoljci sploh niso sposobni za kolonizacijo. Račun je jasen. Če se ji posreči njena akcija vsaj v toliko, da država ne bo več kolonizirala dobrovoljcev, je s tem že dosegla svoj namen. Obmejni kraji so eksponirani osebno v nacionalnem oziru, tujemu elementu ne ugaia nprstanja kontrola in dobrovoljci so jim trn v peti. Zato jim je treba napovedati boj. Ker se pa boje odkritega, čistega orožja, so začeli razni tuji veleposesniki širiti v javnosti vesti o neuspehu in slabih posledicah kolonizacije. Na ta način hočejo polagoma izpodrinuti neljube priseljence in znova nemoteno zavladati tam kamor bi morala vlada obračati vso svojo pozornost.

Da so kolonizirani dobrovoljci proti takmu orožju brez moči, je jasno. Kako naj se bori siromak-dobrovoljec, ki nima niti toliko sredstev, da bi pošeno živel z dobro situiranim veleposesnikom, ki mu lahko na vsakem koraku škoduje? Ne samo, da širi o nem tendenčne vesti, da ga diskreditira v očeh javnosti in državne oblasti, nego mu dela vse mogoče mate-

Pavel Debevec:

Puccinijeva „Manon Lescaut“.

k sobotni premijeri v operi.

Znameniti nemški kritik Paul Bekker je v svojih kritikah očital Pucciniju, da z opernimi sredstvi uganja veliko tragedijo in da vsled tega njegove opere niso ničesar drugega, kakor okorna prevara in računanje z ljudskim instinktom.

Svoječasno je izzvalo to Bekkerjevo naziranje mnogo prerekanja, pisalo se je za in proti Pucciniju, vendar posebnega rezultata tudi to ni prineslo, pa najsiho potem s strani Puccinijevih prijateljev ali pa njegovih sovražnikov.

Istina pa je, da Bekkerjeve trditve nimajo stvarne podlage in da se mu more dokazati ravno nasprotno.

Če govorimo o operi, mislimo izključno samo nemško. In oglejmo si enkrat natančneje moderne nemške opere iz zadnjih let. Kaimanove, Fallrove, Lehajrove in Gilbertove. Ali ne mirgoli v njih vse polno najčistejšega Puccinija, ali ni tam vse samo sladka, ponekod tudi mogočna erotična linija Puccinijeva izražanja?

Bekker trdi torej baš nasprotno! Ne Puccini, temveč nemška opera si je spodobila pri Pucciniju način s katerim je potem zavladala vsemu svetu. Nemški operi (mislim vedno le moderno) je bilo potreba, zajemati iz žgoče romanske erotike svežega Italijana, nemški operi, ki po Straubih ni mogla producirati ničesar več enakovrednega, je bilo to popuccinjevanje zadnja karta, ki se je seveda izmenitno obnesla.

Pridemo torej do jasne zaključke, da je opera sama prav nerodna kopija in brezobzirno izkoriščanje učinkovitih zakonov romanske glasbe, iz katere zajema svoj erotični impulz, ne da bi pri tem varovala in hranila tudi njeno umetniško vrednost in značaj.

Seveda se je tudi zameril Puccini radi tega, ker se ni brigal prav nič za formalno tvorjenje in način powagnerske dobe ter šel docela svojo, lastno pot. Pel je visoko pesem zemeljske ljubezni, pesem ljudi, ki so na tleh, ki so iz mesa in krvi.

Nadaljeval je Puccini tam, kjer so njegovi predniki nehali. Njegova glasba sloni na velikem Verdiju, tako v orkestralnem pogledu, kakortudi v melodičnem. Iskal in našel je torej novo pot samo v formalnem in predvsem v harmoničnem. Navajam za primer pesmico pastirja v „Tosca“, ki je veljal pred leti za nekaj „nezaslišanega“.

In vendar je ostal Puccini verist. Skoro edini, veliki zastonjnik te smeri, ki ob svojemu rojstvu ni rodila takoj bogve kako slinih borilcev. Tako n. pr. Leoncavallo in Mascagni, ki sta oba že nehala in odpo-

rijalne zapreke tako, da dobrovoljec pogosto pri najboljši volji res ne more urediti svojega gospodarstva in začeti s produktivnim delom. V takih obujnih razmerah ni čudno, če naši dobrovoljci klonajo duhom in izgubljajo vero in zaupanje v državo, za katero so se borili. Sploh se nam zdi, da posveča vlada temu vprašanju premalo pozornosti. Dobrovoljci so pozabljeni, životarljo, raztreseni širom domovine, kot nekaka obžalovanja vredna reminiscenca na slavno prošlost, ko so stali zvezsto na braniku nacionalnih interesov in ne najdejo pravega razumevanja pri onih faktorjih, ki so dolžni skrbeti za njihovo usodo. Ta pa tam se jih spomni kak poslanec v narodni skupščini in to je vse. Toda čim dalje gremo, tem bolj jasno postaja, da bo treba steti temu konec. Kulturna sramota je za državo, če se ne niti prelite krvi in zaslužnih mož in če trpi take pojave, kakor je zlobna kampanja proti koloniziranim dobrovoljcem. Mesto da jih gmetno in moralno podpira, da prižiga in da zemljo vsem brez razlike, da se ne bo več nikoli vrnila, ki se hoče na ta način preživljati in da ustvari tako v obmejnih krajih močan nacionalni jez proti tujemu gospodarstvenemu in političnemu zasili, ki pravi, da tuji element v znanostjo to velevarno vprašanje. Potemkaj se ne smemo čuditi, če so dobrovoljci razočarani in če se hočejo odločiti, da se vrnejo domov, kjer so jim domači dejavniki bolj priazni. Za našega narodnega telesa. Za vglad jim lahko služijo idealne razmere, v katerih se nahajajo českoslovski dobrovoljci.

vedala, ko se niti dobro vedela nista, katero pot bosta krenila.

Puccinijeva „Manon Lescaut“ se bistveno razlikuje od Massenetove. Ne samo scenično, temveč tudi po podajanju Manon same, ki je pri Massenetu vse preveč nežno, skoro nadnaravno bitje neverjetnih sposobnosti, medtem ko je Puccinijeva „Manon“ ženska vroče italijanske krvi. D. kle, ki išče lepote z očmi in srcem, ne pa z nadzemskim vzdihovanjem in koketiranjem z onstranskimi silami.

Rodi se kot ženska, ljubi kot ženska, pade kot ženska in tudi umre kot ženska priklenjena k zemlji in njenim zakonom.

Prišla je s svojim bratom v malo mestce z namenom zapisati se samostanski zidovom. Sama ne vidi svojega bogastva, neskončne lepote; šele stari general, zloglasni ženskar Geronte jo odkrije in jo hoče tudi takoj zase. Brez mnogih besed pripravi vse potrebno za beg ter jo hoče odpeljati, ne v samostan, temveč k sebi v Pariz.

Slučaj pa hoče, da spozna baš v istem času Manon mladenčca študenta de Grieuxa.

Tu je Puccini zopet nadse originalen. Predstavljamo si, kako na dolgo bi recimo še sam Verdi razpletel celo zadevo, Puccini pa je kratak, jedrnat. Komaj, da se dobro pozdravita, že vzplamti med obema nebotični plamen brezmejne ljubezni. Potem, ko gori plamen, da, potem se razpoje v široko, vročo pesem.

Manon pobegne z študentom, starega generala pa pusti v svoji zmedenosti v mitem mestu.

Nekaj časa živi srečno življenje prve ljubezni, potem zapusti de Grieuxa, siromišnega študenta in se vrne k staremu generalu. In živi v drugem dejanju imenitno življenje bogate dame.

Potem pride njen brat, ki ji nagovarja naj se vrne k de Grieuxu, da je slednji pri igranju kart obogatel in da pride ponjo. Manon ne pomišlja mnogo, zakaj v njenem srcu živi še vedno njen prvi fant, ljubezen zgodnje mladosti. Ko pride končno tudi de Grieux sam, poprosi odpustitve ter hoče ž njim uiti. Vse pozabljeno, vse trpljenje, prečute noči spričo pogleda v novo, ljubezni polno življenje.

Stari Geronte, pa jih zasači. In konec je lepših sanj, konec zlatih gradov. Manon, ki je hotela vzeti se svoj dragocnosti, obdolži tatvne ter jo odvede v zapore.

V tretjem dejanju živi Manon v kazni. Njen brat je pripravil vse za beg; še par minut in prosta bo zopet. Toda začuje se signal ladje, ki odpelje tazenjenke

tesno objeti, kar se mi zdi bolj akrobatsko nego idilično. A drugim bolj odgovarja tandem, ki ga uporabljajo bolj previdni in manj spretni mladi ljudje.

Že se kaže konture mesta Zaandama. Lične male hišice, vse rdeče, te sprejmejo. Nizozemske hišice so vse enake: vse so nepobeljene, vse so silno majhne, in vse imajo dva velika dimnika. Četrte ure rabim, da pridem v sredino mesta, kjer se čuje iz kavarnе godba, kjer se šetajo mladi ljudje in kjer se kolesari baš tam, kjer je prepovedano. Sredi trga je lep spomenik: car Peter Veliki, ki teče ladjo, dar carja Nikolaja II. mestu Zaandamu. V bližini luke je mal kanal, ki križa veliko cesto carja Petra. To je ribarska „gracht“, ki je morda najsiromišnejša, kar sem jih kdaj videl. Hiše so večinoma prazne, ker je občinski zastop dekretiral, da so „onbe-woonbar“, kakor se glasi napis številnih tablic. Na sredi med temi kolibami je čedna stavba, slična mali cerkvi, ki „trani“ v sebi dragocenost: hišico Petra Velikega. Oskrbnik odklene, in začudni se neizrečeno: hišica je mala kakor igračka, visi tako močno, da se bojiš, češ, zdaj zdaj se bo prevrnila! V notranjosti ni le lesene stavebe sta dva prostora: v prvem carjeva miza in stol, ognjišče ter mesto za ležišče. Tu je vzdignih nekaj plošč, ki so jih dali vzdigniti različni

v Ameriko. In vse je izgubljeno. Tudi Manon mora ž njimi. Zvesti de Grieux se noče ločiti od svojega dekleta, spremlja jo kot delavec na ladji.

Potem zadnje dejanje, tavanje po ameriški pustinji. Po neskončnih daljavah begata, izmučena do smrti. Brez vode, brez kruha.

In tu prične pot Manonina navzdol. Iz jasnih višin sladkih nad v temne brez-krajnosti strahotne smrti. In kakor poslednja dobra beseda pred smrtjo, kakor pesem umirajočega laboda, mehko in otož-

no se porodi v Manon Lescaut kesanje. Bolesno kesanje, da je nekoč zapustila svojega študenta in odšla od njega v razkošno bleščečo življenje.

Njen študent ji odpusti. In Manonino krasot in trpljenja polno življenje prona-ha v pustinji širne Amerike.

„Manon Lescaut“ je Puccinijeva prva opera iz leta 1893. V njej leži še vsa sila njegove široke, zdrave erotične narave, hkrati pa tudi vsa grenkoba lastnega trpljenja in ljubezni.

To in ono.

TRAGIČNA USODA LEPE DUNAJČANKE.

Pred kratkim je umrla v Zagrebu na poslednjih zastupljenja pri infekciji s salvarsanom prostitutka Marija Pokorny. Kot 17-letna, izredno lepa devojka je prispela Pokornyeva z Dunaja v Zagreb. Njena milina in lepota je očarala marsikatero Zagrebčana in imela je nabroj čestitcev, ki so si skušali pridobiti njeno naklonjenost. No, in lepa Marija ni štedila z ljubimkami. Moški so jo sicer ljubili, toda, ker je bila devojka „sinha enodnevnic“, se jo je kmalu vsakdo naveličal. V ostalem je bila Marija precej premočna imela je precej prijatelje, vrstnice njene starosti in privoščila si je lahko najlepše udobnosti ter naslade življenja. Vozila se je po svetu, prepotovala je širne kraje in redno je gostovala ob sinji Adriji. Pred vojno je imela za prijatelja celo nadvojvodo Salvatorja. To je bil višek njene kariere. Toda tudi to prijateljstvo ni trajalo dolgo. Hranila knjižica je ostala kot edini „spomin“ na nadvojvodo. Ne dolgo za tem je imela ljubavne odnose z nekim grofom, ki pa jo je radi njenih brezmejnih zahtev zapustil. In sedaj je nekak oboževana krasotica padla na najnižji nivo svojega življenja. Postala je javna prostitutka. V zloglasni K. ulici v Zagrebu si je s telesom prišluževala svoj kruh. V javni hiši si je prišlužila lepo vsoto denarja in ko so slednje zaprli, se je podala z denarnim zmetom v svet. Kasneje se je zopet vrnila v Zagreb, kjer se je nastanila v že preje omenjeni ulici. Imela je razkošno opremljeno sobico, hodila je elegantno oblačena in imela je še vedno nabroj ljubavnikov. Usoda pa ji ni bila mila. Nakopala si je težko spolno bolezen, ki jo je vrgla na zdravniški postelj. Pri lečenju pa jo je vso družbo dohitela smrt. Ironija življenja...

O. S. Marden: NE OMOŽI SE Z MOŽEM: Priredil dr. F. S.)

- 1.) Ki je pesimist.
- 2.) Ki je skupuh.
- 3.) Ki ni normalen.
- 4.) Ki ni stalen v svojih nagibih.
- 5.) Ki je sebičen in lakomen.
- 6.) Na čigar besedo se ni mogoče zane-sti.
- 7.) Ki dela le tedaj, kadar miga.
- 8.) Ki je trdovraten kadilec cigaret.
- 9.) Čigar največja želja je obogateti.
- 10.) Ki se druži z ženskami nizkega značaja.
- 11.) Ki je preobčutljiv, rahle ženske narave.
- 12.) Ki se doma baha, a zunaj je strahopeten.
- 13.) Čigar misel ni sprjaznjena z va-šimi ideali in težnjami.
- 14.) Ki misli, da je znak strahopetnosti, ako se odreče udeležbi pri popiva-nju in igranju.
- 15.) Ki misli, da je bila žena ustvarje-na za njegovo komoditeto.
- 16.) Ki zasmehuje vero, čednost žen in vse, kar je ljudem sveto.
- 17.) Ki se vedno izgovarja, da ni izpolnil svojih dolžnosti.
- 18.) Ki misli, da mora dvorjantiti le tako dolgo, dokler ne vstopi v zakon.
- 19.) Ki ima eno merilo pravčnosti za moč, a drugo za žen.
- 20.) Ki misli, da se žena ne sme bri-gati za ničesar drugega kakor le za dom.
- 21.) Ki nima napravn dovolj spoštovanja, da bi se ne predznrl k preveliki prostosti.
- 22.) Ki je zaprt, hladen in gluh k vsemu, kar ni v zvezi z trgovino.
- 23.) Ki izgubi ravnotežje in postane surov pri najmanjšem povodu.

Kratkočasnice.

Dvojčka.

»Ti si torej najmlajši sinček čevljarja Mulca?«

»Ne, samo polovica!«

Pojasnilo.

»Čuješ papa, čemu se v knjigah vedno piše o bogini zmagi in ne o bogu zmage.«

»Kadar boš odrasel in se oženil, boš to razumel!«

Pravečasno opozorilo.

»Tu imate groš, ljubi mož. V ostalem potrebujete moja soseda baš enega, ki bi ti drva sekala.«

»Hvala lepa, milostljiva, hvala tudi za opozorilo...«

Ponaredba ni bila in tudi ni-kdar ne bo enaka originalu zato ne kupujte manjvrednih po-naredb, ampak edino le pravi „ADRIA“ vanilin-sladkor in pe-clivni prašek. Pazite na ime „ADRIA“.

Batavus:

Het Ij.

Nikdar ni v amsterdamskih ulicah toliko ljudi kakor v nedeljo popoldne; in ako danes stopiš v eno izmed trgovin, ki ne poznajo nedeljskega počitka, te prodajalec prav gotovo vpraša: »Lepo vreme, he?« Tu gredu male ljudi, vedno lepo na desni strani ceste: red-bine s kupom otrok, mornarji s svojimi nevestami, stare dobrodušne mamice; vse gre v isti hitrosti, vse na tlaku, po cesti pa dolge vrste kolesarjev in kole-sarjev, ki se spretno pomikajo naprej med avtomobili in motornimi kolesi, na katerih je poleg voznika še prostor za spremljevalko, in ta prostor je vedno zaseden...

Na nekem mestu gl. da vse v zrak: tu raste v zrak veličanska stavba Nizo-zemske Trgovske Družbe; na mogočih koléh sloni silna teža železobetona. — Ko prideš v luko, čaka dolga vrsta pa-robrodov in brodičev na izletnike. Stopim v mal parobrod, ki naj me prepelje na drugi breg luke. Kajeenje prepove-dano; a v Amsterdamu so take prepove-di le za dekoracijo, ker smodka je tu baš tako razširjena kakor kolo in poro-čni prstan. Na krovu razlaga star Ham-burčan svoji vnučini skrivnosti luke: kaže ji barke in boje, lepo rdeče ali črno

pleskane, velike ladidelnice, ležišča raznega indijskega blaga. Razlaga ji konstrukcijo parobroda, ki baš hiti z l. muidena v luko in ki sega nenavadno visoko z vode, ker je prazen, tako da se vidi silni vijak, ki ga pomažila naprej.

Deklica se še ni naučila vsrh zani-mivosti, ko brod pristane v vasiči Tuin-dorp. Tu čaka autobus, ki je takoj na-polnjen in ki kmalu zdrči po cesti, ki je čedno tlakovana z opeko. Jaz pa krenem v nasprotno stran, da si ogledam vasico in nedeljsko občinstvo. Tu vidiš postav-ne može, stare mornarje s sivimi bradami, ki jim obdajajo lica, a pod nosom so čedno obriti. Vsi imajo zelo čedne obleke, večinoma modre, in one tipične lesene cokle, kojih sleses sega daleč preko nizozemskih mej, večinoma po za-slugi posilkanega deltskega porcelana.

Zunaj vasi pa se igrajo otroci, prav tako razposajeno kakor po ulicah Velikega Mokuma, kakor Rotterdamci šaljivo imenujejo glavno mesto.

Pot se dviga približno dva metra nad zemljo, na vrhu nasipa, iz katerega sega razgled daleč po ravnini, čez in čez prepreženi s kanali, in v daljavi vidiš miline na veter, ki jih giblje svež za-padni vetrič. Tu je domena izletnikov, drug za drugim kolesarijo mlade deklice in mladi fantje, ki prav nežerirano poka-žejo svojo simpatijo in so še na kolesih

vladari: Napoleon I. je daroval ploščo iz belega kararskega marmorja, z ru-skim in nizozemskim napisom v zlatih črkah. Nič ni velikemu človeku malo.

— Tu visi cela vrsta starih slik, ki kažejo velikega carja v raznih dobah njegovega slavnega življenja, med njimi se najde, v sosedni sobici, velika slika carja v zaandamski narodni noši, ki jo je nosil pri delu; tesarji in mornarji so ga smeli zvati le Pieter timmerman van Zaander ali kratko Pieterbaas (mojster Peter). — Ko si si vse ogledal, te pozove oskrbnik, da se podpiše v tujsko knjigo. Vprašam ga, je-li jih je že mnogo napolnjenih. »Da, petindvajset.« Svoje vrste jubilej.

Toda že kliče ladja in hitro treba zapustiti mesto, ki je za vsakega Slova-na svetišče. — Kmalu je lični parnik »Zaandam« v valovih Noordzeekanaala, ki vodi preko zatvornice do l. muidena. Kanal je visoko nad zemljo, omejen z visokima nasipoma. Saj ta zemlja je bila prej morsko dno, a pridni Nizozemec si jo je znal priboriti v ljuti bitki z morjem, ki se še ni vdal v svojo usodo prema-gano. Leta 1916 je bila ta pokrajina »Waterland« poplavljen od Zuiderzee, ker se je udal nasip silnemu pritisku. Videli so se le oni veliki dimniki, na vsa-ki strehi dva.

Že se dvigajo megle iz rodovitnih polderjev, in solnce, ki je danes sijalo na toliko veselih ljudi, ki so si v enem tednu pridnega dela zaslužili nedolžno veselje, ki ga nudi nedelja, se potaplja v megleno morje, ki ga barva v vseh odtenkih, od krvavordeče do najmek-kejšje rožnate barve.

Vsakih 5 sekund zablesti rdeča luč, kažoč ladji pravo smer. Srečamo več ladij, vse razkošno razsvetljene, in že pridemo v bližino l. a, to je del morja, ob katerem leži Amsterdamska luka. Najprej slikovite ribiške jadnice, za njimi na bregu siromišne hišice, nato se vrste ogromni elevatorji tik ob morju. Zagledaš v daljavi nabroj lučic, ki ti na-znajo veliko pristanišče. Tu stoji ve-like ladje, ki odkladajo dragocene pro-izvode javanskih plantaz, za koje je Amsterdam silni magnet, svetovni trg. Vedno tesneje stoji ladje druga ob dru-gi, zdaj vidiš bliže skladišča ob morju, zadaj mogočne kupole in zvornike. Tu je promet neverjetno živahen: nad glavó ti švigajo vlaki v silno zgradbo glavnega kolodvora, ladje vseh velikosti se pre-mikajo k obali in jo zapuščajo z veliko brzino, motorni čolni švigajo iz kana-lov, ki presegajo vse mesto, tramvaji žvižgajo (tu je zvonjenje neznano) in av-tomobili drvijo po mehkem tlaku rdeči opeki.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice in sodni izvedenec.
Nalastarejša in najsposobnejša tordka Jugoslavije.

Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši po-
log magistrata.

Zaloga in iznajmljevalni ca najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev
Steinway, Eschendorfer, Förster, Höpfer, Hofman, Or-
gani Stiglitz, Cizanka etc. — Prodaja tudi na obroke —
Ugodna zamena. — 10-1 tona masov — Poravnala in uglaševanja
najceneje. — Najboljše izbire violon, vseh ostalih
instrumentov, muzikali in strun ingros detali.

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani,
registрована zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehniško vodstvo po obilastveno avtorizir-
ranem gradbenem inženjeru.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko
spadajoča dela.

Delo solidno Cene konkurenčne.

Poštne pakete iz inozemstva!

brez ali proti povzetju posreduje najcenejše, najhitreje
in najzanesljivejše

„JUGOPAKET, Maribor“

Edino podjetje te vrste v državi pod res strokovnim
vodstvom. — Zahtevajte odpravo vedno na ta naslov!

To je ura za
vse življenje!

Končno sem našel

prvovrstno blago po najnižjih
cenah pri

A. Šinković nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19

Tam se vrši INVENTURNA PRO-
DAJA.

Vsako naj poskusiti
Garantiram, da bo zadovoljen!

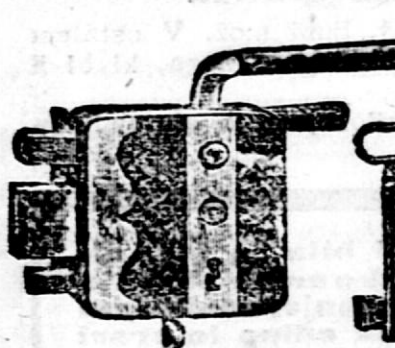
„ELIN“

DRUŽBA ZA ELEKTR. INDUSTRIJO D. O. O. Z.
Gradi električne centrale in naprave. Ve-
lika zaloga motorjev in električnega ma-
terijala. Cene izredno nizke. Posrežba točna.
Na željo posel inženirja brezplačno.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1. — Tel. 88.
MARIBOR, Vešinska ul. 11. — Tel. 239.

Trgovina z železnino

BREZNIK & FRITSCH, Ljubljana

priporoča po konku-
renčnih cenah

vsakovrstno kuhinjsko posodo,
tehtnice, gospodinjske in gospo-
darske potrebščine, orodje,
okove za pohištvo in stavbe
ter različno drugo železninsko
blago. Zaloga la dalmatinskega
portland cementa in karbida.

Novosti v damskih klobukih

klobučevine in v vseh modnih barvah.

Najnižje cene!

Največja izbira!

modni salon

Stuchly-Maške

Ljubljana, Zidovska ulica 3

IV. LJUBLJANSKI VZORČNI VELESEJEM

od 15. do 25. avgusta 1924.

Oficijalni katalog IV. Ljubljanskega Velesejma bo edina najboljša in na boga-
tejša knjiga z naslovnikom vsakovrstne

industrije, obrti in trgovine.

Ogledi v tem katalogu imajo najboljši uspeh.

Naročila sprejema samo „APOLLO“, anončni in reklamni zavod, R. G. L. b'ovski,
Ljubljana, Stari trg 19, II. nadstropje in uprava „Slovenskega Naroda“.

Od pooblaščenih potnikov blagoviljo p. n. gg. zahtevati tozadevna po: b'astila.

Pravkar so izšli CLAUDE FARRÈRJEVI

CIVILIZIRANCI

v prevodu I. Jarca, tisk in založba „Narodne
tiskarne“ v Ljubljani. Knjiga je zbudila v Franciji in
po vsem svetu velikansko pozornost, ker je prvi ev-
ropski književni roman, ki je na umetniški način
razgalil življenje Evropejcev in ljudstva tonkinske
kolonije v Vzhodni Aziji. Pisatelj opisuje zablude
tamošnjega prebivalstva s pretresujočo resničnostjo.
Knjiga se dobi v vseh knjigarnah. Cena broš. 20 Din.

SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB — podružnica: LJUBLJANA

Delniška glavnica Din 50.000.000 — in rez. preko Din 12.500.000 —

PODRUZNICE:

Beograd
Bjelovar
Brod n. S.
Celje

Dubrovnik
Gornja Radgona
Kranj
Maribor

Murska Sobota
Novi Sad
Ostjck
Sarajevo

Sombor
Sušak
Šibenik
Vršac
Wien

EKSPozITURE: Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka, Jesenice.

AGENCIJI: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJI: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska indu-
strijska banka d. d., Split

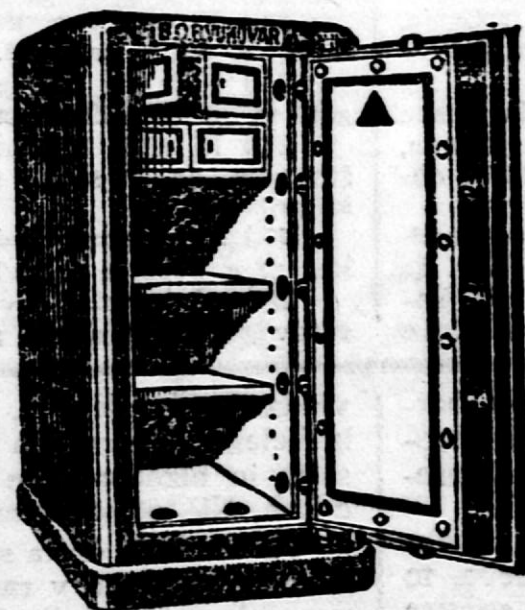
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Najnovejša patentirana iznajdba!

Odlična novost!

B. O. B. Tvornica jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.

Brzjav: BOB. Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Glavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN

agentura in komisija. VUKOVAR

Brzjav: Komisione, Vukovar. Tel. int. 11

Iščajo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjavarno!

Največja sigurnost proti vlamu!

Kavarna „Central“

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 37.

Na razpolago dve separirani sobi, primerni za seje, zboro-
vanja in p. davanja. Klavir na razpolago.

Priporoča se

STEFAN MIHOLIC, kavarant.

Najbolja udobnost
na putu za Ameriku

U trenutku, kad stupite na jedan brod Američke Državne
Linije, osjećate se kao kod svoje kuće. Najudobnije
uredjenje u trećoj klasi. Kabine sa dve, četiri i šest
postelja, besprekorno čiste i dobro provetrene. Odlična
i najraznovrsnija hrana. Velika prostorija na palubi
za igre, vešanja i odmor. Muzika. Ladje Am-
eričke Državne Linije nude najprikladnije i najbezbednije
putovanje. Tražite — besplatno — ilustriran prospekt
i raspored ladje.

UNITED STATES LINES

Beograd, Palata Beogradska Zdruga, Preko Hotel Bristol;
Zagreb, Srednje Saviz Hrvatske i Seljaka Zadruga, Mihan-
ovića ulica, Preko puta Kolodvara; Ljubljana, Brod ravo
Zeljenih Američkih Držav, Dunajska cesta št. 30; Sarajevo,
Saviz Hrvatskih Seljaka Zadruga za Bosna i Hercegovina,
Alexandrova ulica 52; Sušak, Banka za Pomorstvo.

Dobro poznate

Reithofferove

gume sa kalamljene loze

i ina gumena roba za peronsporazbiranje,

podrumske i tehničke svrhe dobiva
se u najboljoj kakvoći kod

Glavnoga zastupstva i skladišta za S. H. S.

Braća Frank i drug

Zagreb, Frankopanska u. 6.

Kupujte modro galico

garantirano 98/99%, no, prvovrstno blago
v plombiranih vrećah, na željo tudi v sodih,
ki se zaračunavajo posebno po originalni
ceni, naravnost iz tvornice

„MARENGO“

Società Anonima Italiana
Genova

po prodajalnem uradu za celo kraljevino
SHS z velikim skladiščem

„ORBIS“ d. d. Zagreb

Poštanski pretinac 150.

Originalne tvorniške dnevne cene!
Kredit: 60 do 90 dni proti menici.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brodice, Celje, Crenova, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica Din 50.000.000 —
Skupne rezerve nad Din 10.000.000 —

Poštni ček. račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela